

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СТАРОСАЛТІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2018-2026 РОКИ

Стратегія розроблена в рамках програми
„Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)”,
яка фінансується USAID

Квітень 2018

Цей документ став можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Фонду Розвитку Місцевої Демократії і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.

This document is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of Foundation in Support of Local Democracy and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегія розроблена в рамках програми
"Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)"
стратегічною командою, що складається із лідерів і представників місцевої громади.

Роботу стратегічної команди координували експерти
Фонду Розвитку Місцевої Демократії (ФРМД)
- Радослав Шарлея і Андрій Кавунець -
на підставі Партиципативної Моделі Стратегічного Планування ФРМД.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

ЗМІСТ

1. Процес та методологія опрацювання стратегії	4
2. Висновки з діагнозу умов місцевого розвитку	13
3. Висновки з соціологічного дослідження умов життя та якості публічних послуг в об'єднаній громаді	23
4. Аналіз SWOT	33
5. Бачення розвитку громади	37
6. Стратегічні та операційні цілі	38
7. Показники впливу	40
8. Збіжність між стратегією розвитку громади та іншими стратегічними документами	42
9. Потенційні джерела фінансування реалізації стратегії	49
10. Система впровадження стратегії	51
11. Детальний план заходів (короткотривала перспектива до 2021 року)	55
Додаток 1. Діагноз умов місцевого розвитку громади	91
Додаток 2. Результати соціологічного дослідження умов життя та якості публічних послуг в ОТГ	91
Додаток 3. Карта ключових стратегічних проектів, на фінансування яких громада планує подавати заявки в рамках проекту ДОБРЕ	91

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (ДОБРЕ)

1. Процес та методологія опрацювання стратегії

1.1. Джерела та процес створення стратегії

Після кількох місяців інтенсивної роботи добігає завершення процес розробки Стратегії розвитку Старосалтівської громади на 2018-2026 роки. Старосалтівська ОТГ – одна з 25 об'єднаних територіальних громад України, які отримали практичну підтримку в рамках II туру реалізації партиципативного стратегічного планування, який є частиною програми ДОБРЕ. Програма фінансується USAID (United States Agency for International Development - Агенція міжнародного розвитку США) та реалізується через міжнародний консорціум, лідером якого є Global Communities, одним з партнерів Фундація розвитку місцевої демократії (Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej - FRDL) з Польщі. Метою програми є зміцнення місцевого самоврядування в Україні, підтримка процесу демократизації, а також забезпечення умов розвитку місцевих громад. Діяльність проекту концентрується на різносторонній консультативній підтримці новостворених територіальних громад.

Після об'єднання 6 громад в одну, влада нових українських об'єднаних територіальних громад стоїть перед величезним викликом – самостійної діяльності, відповідальності та задоволення очікувань громадськості. Одним з перших завдань, окрім створення цілковито нової системи управління, є розробка стратегії діяльності, яка має **три головних функції**:

- Перша функція – затверджена стратегія - це безпосередня основа для діяльності органу місцевого самоврядування в тих сферах, що виникають з компетенцій самоврядування.
- Друга функція – стратегія дає можливість опосередкованого впливу (інформаційного, мотивуючого, мобілізуючого, організаційного, освітнього, допоміжного) для окремих підрозділів таким чином, щоб ці підрозділи через свою діяльність, що здійснюється задля досягнення власних завдань, слугували також і для розвитку громади.
- Третя функція – значення якої постійно зростає в сучасних умовах – це виконання стратегією функцій інструменту пошуку зовнішніх допоміжних ресурсів.

На момент початку роботи над створенням Стратегії громада вже мала стратегію розвитку на 2016-2020 роки. Але фактично, це був план соціально-економічного розвитку, який не задовольняв вимоги програми ДОБРЕ та моделі стратегічного планування ФРМД (в першу чергу – через недостатнє залучення мешканців громади на етапі розробки документу та відсутності детального плану заходів в рамках реалізації стратегії). Існуючий документ було розроблено виключно з метою забезпечення умов для подачі громадою заявок на отримання зовнішнього фінансування. Через це офіційне звернення громади щодо необхідності підтримки експертів програми ДОБРЕ під час оформлення нового документу Стратегії був позитивно розглянутий, і актуальну версію Стратегії було розроблено відповідно до затвердженої методики ДОБРЕ і ФРМД.

Процес розробки стратегії мав партиципативний характер – він мав характер спільної роботи колективу представників територіальної громади – працівники виконкому ОТГ (в цьому голова ОТГ та заступники голови ОТГ), депутати, старости, працівники організаційних підрозділів і комунального підприємства, співробітник Вовчанського районного відділу поліції, підприємці - члени громадських організації і громадський активіст. Спільно вони сформуливали 26-особову **Групу стратегічного планування**, яку було створено відповідно до Розпорядження сільського голови. В складі Групи є 14 жінок, що становить 54% від загального складу.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Роботу було розділено на кілька етапів, перебіг яких описано нижче. Цей процес відповідав **моделі стратегічного управління**, яка в літературі часто представляється у вигляді циклу:

Аналіз (діагностика) → планування → впровадження → оцінка,

який в наступній фазі приймає вигляд коректування та актуалізації плану.

Згідно з цією моделлю, створенню стратегії передувало виконання комплексної **діагностики існуючої ситуації в громаді**. Її метою було визначення місцевих проблем та потенціалу та потенційних сфер підтримки. Діагноз – це вступний документ для планування процесу партиципативного стратегічного планування. Найбільш важливі висновки будуть представлені в наступному розділі, а повний зміст діагнозу міститься в Додатку 1 цього документу.

Дуже цінним джерелом інформації, яке використовувалось в роботі над стратегією, були результати **Соціологічного дослідження умов життя та якості надання публічних послуг в об'єднаній громаді**, яке було проведено по репрезентативній вибірці домогосподарств з території ОТГ. Головні висновки з проведеного дослідження представлено в розділі 3, а повний зміст результатів представлений в Додатку 2.

Положення даного документу є результатом роботи Групи стратегічного планування, головними елементами якої було **5 зустрічей**, які модерувались представниками FRDL.

- I зустріч відбулась 12 грудня 2017 року і мала головним чином організаційний характер. Консультанти презентували ідею партиципативного стратегічного планування, на основі якої було обговорено запланований план роботи над Стратегією. Особливу увагу було звернено на участь представників місцевої громади у всьому процесі. Було також обговорено методологію соціологічного дослідження та узгоджено спосіб його проведення. Далі було проведено аналіз зацікавлених сторін – перевірено склад Групи стратегічного планування, створеної ОМС і визначено, які особи повинні ще до нього увійти. Наприкінці було здійснено перевірку відсутніх даних для Діагнозу умов розвитку та узгоджено варіанти їх отримання.
- II зустріч відбулась 15 січня 2018 року. Під час неї було представлено результати проведеного між зустрічами дослідження та сформовано основні висновки для стратегії. Далі спільно було напрацьовано вступний проект бачення розвитку громади, а також перші версії стратегічних цілей в довготерміновій перспективі.
- III зустріч відбулась 26 лютого 2018 року. Перед зустріччю консультанти впорядкували висновки з II зустрічі та підготували пропозиції щодо списку стратегічних і операційних цілей. Базуючись на цій інформації, Група підготувала робочу версію плану заходів. Під час III зустрічі ця робоча версія була доопрацьована і доповнена. Було також розпочато роботу над розробкою показників продукту та результату і узгодженням відповідального за реалізацію окремих завдань і графіка їх реалізації.
- IV зустріч відбулась 29 березня 2018 р. Перед зустріччю члени Групи стратегічного планування приготували та переслали консультанти упорядкований список заходів з пропозиціями показників. Під час зустрічі учасники надали свої пропозиції щодо змін та доповнень до матеріалу. Далі були представлені пропозиції щодо таких елементів характеристики (карти) заходів, як відповідальні підрозділи, допоміжні підрозділи, джерела фінансування та терміни реалізації окремих завдань; вони були обговорені під час зустрічі. Члени Групи презентували також пропозиції кількох проектів, які можуть бути профінансовані в рамках програми ДОБРЕ; було розроблено для них карти проектів. Далі члени Групи розробили план управління стратегії, в тому числі правила моніторингу результатів

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

виконаних завдань. Під час зустрічі було також узгоджено план реалізації громадського обговорення.

- У зустріч відбулась 18 квітня 2018 р. Зустрічі передувало громадське обговорення, яке тривало з 29 березня по 20 квітня 2018 року на підставі Розпорядження селищного голови №48-ОД від 29 березня 2018 року. Воно включало в себе такі форми поширення та обговорення документу: розміщення документу на Інтернет сторінці та фейсбук-сторінці громади, друк оголошень в газеті «Хлібороб», розміщення оголошень в публічних місцях по всій території ОТГ, визначення відповідальних осіб (працівники селищної ради та 5 старост), встановлення скриньок для збору пропозицій в зазначених місцях, проведення семи публічних зустрічей щодо обговорення проекту Стратегії, які відбулись: 10.04.2018 – с. Молодова та с. Шесткове; 11.04.2018 – с. Гонтарівка та с. Кирилівка, 13.04.2018 с. Зарічне та с. Хотімля, та 16.04.2018 – смт. Старий Салтів. Під час зустрічі 18 квітня 2018 р. було внесено зміни до документу, які стали наслідком окремих пропозицій, наданих під час проведення громадського обговорення проекту Стратегії, а далі було здійснено перегляд цілісного документу та його затвердження. Наприкінці зустрічі заступник селищного голови представив пропозиції щодо трьох стратегічних проектів, які було спільно опрацьовано та затверджено.

Після зустрічі консультанти оформили кінцеву версію документу, яка була передана (через голову ОТГ) раді ОТГ для подальшого ухвалення.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Графічний вигляд робіт над розробкою стратегії представлений на схемі ((Джерело: Партиципативна модель Стратегічного планування Фондації Розвитку Місцевої Демократії, автор Цезарій Трутковський).

Малюнок 1. План роботи над розробкою стратегії

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

1.2. Структура стратегії

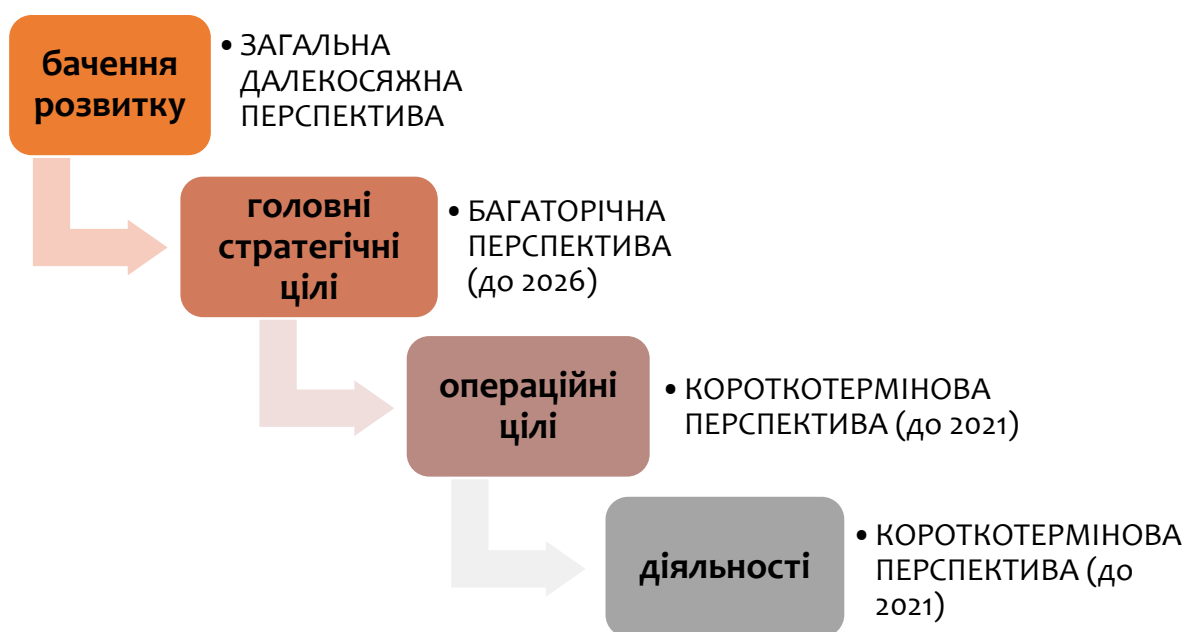
Розроблена стратегія є документом з виразною і логічною побудовою. Вона організована на кількох рівнях; своєю структурою нагадує піраміду, верхівкою якої є **бачення розвитку громади**. Вона описує бажаний мешканцями вигляд громади в перспективі найближчих кільканадцяти років, тобто є так би мовити «фотографією» громади. Бачення відповідає на питання:

- Як ми уявляємо собі нашу громаду в перспективі кільканадцяти років? Як хочемо щоб вона виглядала?
- Що має відрізняти нас від сусідніх громад?
- Якої громади хочемо для наших дітей та онуків?

Далі виділяють нижчі рівні планування:

1. Стратегічні цілі
2. Операційні цілі
3. Заходи.

Малюнок 2. Система стратегії

Джерело: Партиципативна модель Стратегічного планування Фондації Розвитку Місцевої Демократії, автор Цезарій Трутковський

Наступним після бачення рівнем планування є **стратегічні цілі**. Вони є безпосередніми похідними бачення – вони більш конкретно визначають напрямки розвитку громади, описані в баченні; в той самий час вони дозволяють зберегти чіткий поділ стратегії, згрупувати операційні цілі. Їх реалізація в прийнятій часовій перспективі (в даному документі – до 2026 року) повинна призвести до досягнення відповідного стану розвитку громади, окресленого в її баченні. В свою чергу, **операційні (конкретні) цілі** мають характер короткотерміновий (до 2021 року) і завдяки цьому їх можна визначити більш детально. Їх реалізація наближає громаду до досягнення стратегічних цілей. Операційні цілі групують заходи, які тематично зв'язані з окремими сферами життя, або діяльністю органу місцевого самоврядування. **Заходи** – це вже

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

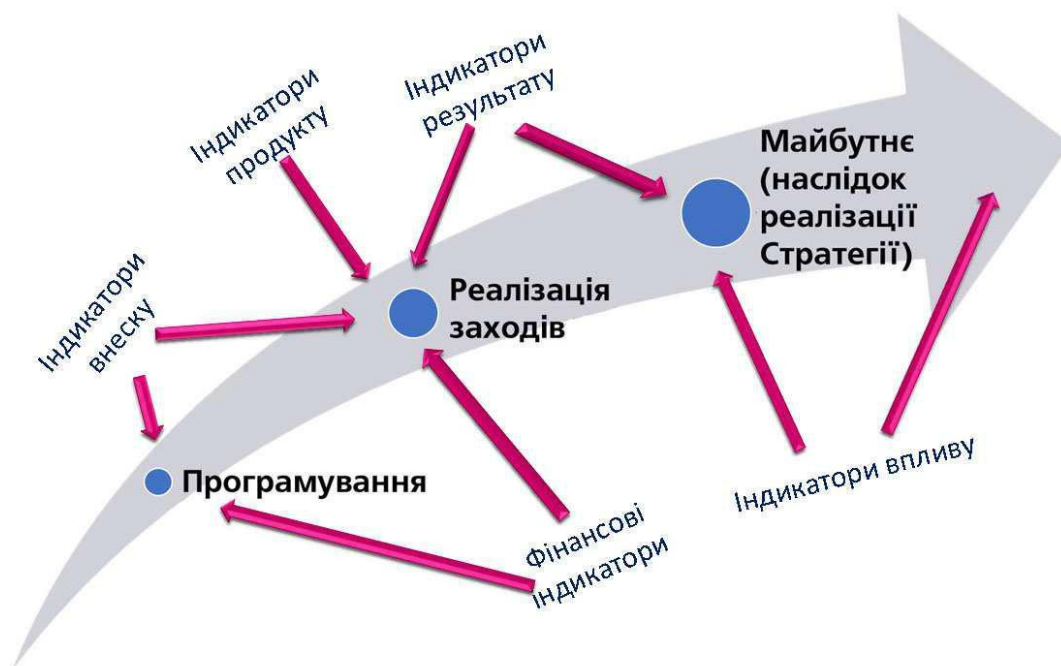
конкретні діяльності, які найбільш просто можна виміряти під час реалізації стратегії. Заходи в цьому документі були детально розписані. До кожного заходу було опрацьовано перелік необхідних даних, що включають в себе:

- Показники реалізації заходу (продукти – вимірювальні, безпосередні результати заходів)
- Ефекти реалізації заходів (результати – відповідають на запитання: для чого ми реалізуємо цей захід, що він має дати для громади)
- Показники оцінки результату заходів (показують, в який спосіб можна виміряти ефекти)
- Джерело перевірки показників (де можемо знайти інформацію про досягнені показники)
- Підрозділ, що відповідає за виконання заходу
- Допоміжні підрозділи під час виконання заходу
- Джерело/джерела фінансування
- Терміни реалізації.

Показники реалізації стратегії – це критерії, що вказують на її ширший вплив, досягнені продукти та понесений вклад. Вони моніторуються під час реалізації заходів з метою оцінювання прогресу в досягненні прийнятих цілей. Вони також використовуються для оцінки успіху. Показники організовують інформацію через окреслення залежностей між впливом, результатами, продуктами та вкладом, а також роблять можливими ідентифікацію проблем, що з'являються під час реалізації стратегії – проблем, які можуть нести загрозу для досягнення прийнятих цілей стратегії.

Показники напрацьовано як по відношенню до кінцевих ефектів реалізації стратегії (оцінка впливу) так і по відношенню до окремих завдань, які будуть реалізовуватись в її рамках (оцінка доставлених / напрацьованих продуктів та їх результатів).

Малюнок 3. Показники в документі стратегії

Джерело: Партиципативна модель Стратегічного планування Фондації Розвитку Місцевої Демократії, автор Цезарій Трутковський

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

В роботі над всіма вищезазначеними елементами стратегії забезпечено вимоги принципів стратегічного планування, які складаються з чотирьох основних фаз діяльності:

- 1) Діагностика
- 2) Планування
- 3) Впровадження
- 4) Оцінка.

Ключовим елементом в підготовці стратегії розвитку є планування, але в той же час для успіху реалізації плану заходів ключовим аспектом є спосіб його впровадження. Оскільки більшість проблем, зв'язаних з реалізацією стратегії, частіше всього виникають з не дуже детального визначення цілей та заходів, які повинні бути виконані, тому в представленому документі розробники намагались створити якомога прозорішу і відкриту схему цілей та заходів, яка спростить розуміння їх необхідності. Велику увагу було приділено опису окремих завдань, які в якості фінальних «продуктів» проведених аналізів та консультацій виникають безпосередньо з умов розвитку, а також прийнятих стратегічних напрямків розвитку громади.

Необхідно підкреслити, що стратегія є так званим «максимальним планом», що означає включення до неї всіх заходів, які мешканці хотіли б реалізувати в громаді до 2021 року – і якби так сталося, то повинні бути повністю забезпечені всі умови, зв'язані з отриманням власних коштів, зовнішніх коштів та використанням технічних та організаційних можливостей.

В реальності цілі, записані в стратегії, ніколи не досягаються абсолютно в такому вигляді, в якому заплановані в перший раз, оскільки під час реалізації стратегії змінюється як орган місцевого самоврядування, так і його оточення – з'являються нові концепції, виклики, очікування та можливості, наслідком чого може стати зміна чи навіть відміна частини первинних планів, а на їх місці можуть з'явитись інші.

В роботі Групи стратегічного планування Старосалтівської ОТГ брали участь:

- 1) Коновалов Едуард Павлович – селищний голова
- 2) Бурменко Анатолій Володимирович – заступник голови
- 3) Колкутін Костянтин Миколайович – заступник голови
- 4) Ситник Оксана Володимирівна – секретар виконавчого комітету
- 5) Кучма Олександр Іванович – в.о. старости с. Хотімля
- 6) Шаповалов Юрій Іванович – в.о. старости
- 7) Лиман Ірина Дмитрівна – в.о. старости
- 8) Івакіна Тетяна Миколаївна – в.о. старости
- 9) Житник Любов Анатоліївна - в.о. старости
- 10) Струк Валентина Василівна – начальник відділу бюджетного забезпечення та бухгалтерського обліку
- 11) Глазунова Ірина Миколаївна – начальник відділу освіти, молоді та спорту
- 12) Чернікова Оксана Олександрівна – спеціаліст сектору культури та туризму
- 13) Маймулін Максим Сергійович – начальник відділу земельних ресурсів та комунального майна
- 14) Нагорна Марина Миколаївна - начальник ЦНАП
- 15) Дегтярьов Микола Миколайович – директор КП «САЛТІВ ВОДОКАНАЛ»
- 16) Новікова Наталя Миколаївна – голова постійної депутатської комісії з питань комунальної власності та житлово-комунального господарства
- 17) Кальницька Яніна Станіславівна - голова ГО «СТАРОСАЛТІВСЬКА ГРОМАДА»
- 18) Тверітніков Василь Валерійович – голова молодіжної Ради

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- 19) Заїченко Наталя Валеріївна - старша медична сестра Старосалтівської амбулаторії
- 20) Ткаченко Олексій Васильович – директор Шестаківської ЗОШ
- 21) Мазниця Ольга Геннадіївна - директор Зарічненського сільського клубу
- 22) Курочка Наталя Геннадіївна – бібліотекар Зарічненської сільської бібліотеки
- 23) Глущенко Андрій Юрійович - співробітник Вовчанського районного відділу поліції
- 24) Лисаченко Світлана Порфиріївна - фізична особа підприємець
- 25) Абрамченко Олександр Володимирович – фізична особа підприємець
- 26) Мединцев Михайло Денисович – голова ветеранської організації.

За реалізацію процесу партиципативного стратегічного планування, а також розробку стратегії розвитку Старосалтівської ОТГ відповідала **група експертів Фундації розвитку місцевої демократії**:

- Радослав Шарлея – ведучий експерт (Польща)
- Андрій Кавунець – український експерт.

1.3. Забезпечення участі жінок та соціально незахищених груп в місцевому управлінні

В документі стратегії, в багатьох місцях **передбачено забезпечення участі жінок, молоді та представників соціально незахищених груп**, в тому числі осіб старшого віку (група 60+), а також осіб з інвалідністю та/або осіб з особливими потребами. Не було передбачено окремо внутрішньо переміщених осіб з інших частин України, оскільки це поодинокі випадки. Забезпечення інтересів цих груп перш за все передбачене в запланованих заходах, вигодонабувачами яких будуть їх представники. Частина з них – це завдання, призначені для окремої групи з визначеного списку, частина – завдання більш загальні, в яких було вказано про забезпечення потреб даної окремої групи мешканців. Іншою формою забезпечення інтересів є планування процесів, які будуть забезпечувати участь цих груп в прийнятті рішень на місцевому рівні.

Цей другий аспект полягає на забезпеченні представництва вищезазначених груп в роботі Групи управління стратегією, яка стане підрозділом, який буде займатись розподілом завдань, моніторингом, загальною оцінкою та актуалізацією плану. В п. 10.1. цього документу який присвячений впровадженню і моніторингу стратегії, знаходиться пункт про обов'язковість участі жінок (не менше 50% від загального складу Групи), а також участь молоді та представників соціально незахищених верств населення. Таке рішення має на меті забезпечення їх потреб в процесі впровадження та актуалізації стратегії.

Коли йдеться про заплановані заходи для врахування інтересів жінок, молоді та представників соціально незахищених верств населення, то їх аналіз представлений нижче.

а) Заходи для врахування інтересів жінок:

- 1.2.3. Розробка та реалізація програми Здорового способу життя - з врахуванням інтересів жінок
- 2.1.1. Розробка цільової Програми «Інвентаризації, утримання доріг і тротуарів Старосалтівської ОТГ», в подальшому її реалізація - з врахуванням потреб мам з дитячими візками
- 3.1.3. Інформаційна підтримка ведення та розвитку бізнесу - визначення відповідального за інформаційну підтримку ведення та розвитку бізнесу - 1 особа - з дотриманням принципів гендерної рівності
- 3.1.4. Ініціювання створення спілок підприємців ОТГ або ГО підприємців (в т.ч. дорадчо-консультативного органу з питань підприємництва та інвестицій при голові ОТГ) - створені спілки підприємців ОТГ (ГО підприємців), створений дорадчо-консультативний орган - з дотриманням принципів гендерної рівності
- 3.2.1. Забезпечення надання інформації, консультацій та навчання в ОТГ за напрямками (інноваційне сільське господарство, зелений туризм, зміни в законодавстві, кластери, вело –

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

туризм, діяльність громадських організацій, проектний менеджмент, і т.і.), в т.ч. навчання для жінок

- 3.3.1. Визначення відповідальної посадової особи в ОТГ з питань інвестицій та покладання на нього обов'язків щодо роботи з інвесторами - з дотриманням принципів гендерної рівності
- 3.3.2. Оптимізація розмірів місцевих податків і зборів, а також їх диференціація за видами діяльності, розробка механізмів стимулювання бізнесу - з особливою підтримкою жінок в бізнесі
- 4.1.1. Підтримка та розвиток новоствореної Молодіжної громадської ради та органів молодіжного місцевого самоврядування навчальних закладів - з дотриманням принципів гендерної рівності
- 4.1.3. Запровадити бюджет участі - з дотриманням принципів гендерної рівності
- 4.2.2. Розробка та впровадження системи мотивації для молодих (нових) спеціалістів (освіта, культура, лікарі та інш.) - з забезпеченням дотримання принципів гендерної рівності
- 4.2.3. Забезпечення ефективної роботи структурних підрозділів селищної ради - визначення посадовців відповідальних за комунікацію, проектний менеджмент, господарське забезпечення, за внутрішній фінансовий аудит, за розвиток місцевого бізнесу - з забезпеченням дотримання принципів гендерної рівності
- Забезпечення надання якісних адміністративних послуг через ЦНАП, в тому числі - утворено віддалених робочих місць – 2 - з забезпеченням дотримання принципів гендерної рівності

b) Заходи в інтересах дітей та молоді:

- 1.1.1. Розробка та впровадження плану покращення надання послуг в системі позашкільної освіти та його реалізація - забезпечення умов для якісного дозвілля та розвитку молоді
- 1.1.2. Запровадження ефективної системи якісної освіти в ОТГ - покращення якості надання освітніх послуг
- 1.1.4. Розробка та впровадження плану підвищення якості послуг в сфері відпочинку для молоді та дорослих і його реалізація - підвищення якості та доступності до послуг в сфері відпочинку
- 1.1.5. Організація святкових, культурних, мистецьких, спортивних заходів та патріотичне виховання населення, в т.ч. організація пізнавальних екскурсій для молоді
- 1.2.3. Розробка та реалізація програми Здорового способу життя - з врахуванням інтересів молоді
- 2.1.9. Розробка та впровадження програми по екологічній освіті та поведженню з ТПВ, в т.ч. освітня програма в школах
- 2.2.2. Покращення якості перевезень дітей до закладів освіти - збільшення кількості відвідувань занять дітьми, покращення якості освіти
- 2.2.3. Встановлення дитячих та спортивних майданчиків в селах: Вишневе, Кирилівка, Шестакове, Молодова, Томаківка, Середівка
- 2.2.4. Заміна старого обладнання харчоблоків в закладах освіти громади на нове енергоефективне - забезпечення якісного харчування дітей
- 2.2.5. Придбання комп'ютерної та іншої організаційної техніки для закладів освіти та культури громади

c) Заходи в інтересах осіб з інвалідністю - забезпечення доступу для осіб з інвалідністю підчас реалізації таких завдань:

- 2.1.1. Розробка цільової Програми «Інвентаризації, утримання доріг і тротуарів Старосалтівської ОТГ», в подальшому її реалізація

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- 2.1.10. Виділення та облаштування земельних ділянок зелених територій загального користування для організації місць громадського відпочинку
  - 2.2.1. Забезпечення доступності об'єктів інфраструктури для людей з інвалідністю
  - 2.2.6. Здійснення капітального ремонту спортивного залу Гонтарівської ЗОШ із забезпеченням після ремонту доступу до нього всім бажаючим мешканцям села
  - 2.2.7. Здійснення ремонту нежитлових будівель закладів культури у с. Кирилівка, с. Молодова, с. Вишневе
  - 2.2.8. Розвиток суспільної інфраструктури громади з охорони здоров'я
- d) Діяльність для людей старшого віку (віком 60+):
- 1.1.3. Розробка та впровадження комплексу нових видів надання послуг та покращення якості існуючих послуг в бібліотеках та будинках культури та сільських клубах - з особливим врахуванням потреб людей старшого віку
  - 1.1.4. Розробка та впровадження плану підвищення якості послуг в сфері відпочинку для молоді та дорослих і його реалізація - з особливим врахуванням потреб людей старшого віку
  - 1.1.5. Організація святкових, культурних, мистецьких, спортивних заходів та патріотичне виховання населення - з особливим врахуванням потреб людей старшого віку
  - 1.2.3. Розробка та реалізація програми Здорового способу життя - з врахуванням інтересів людей старшого віку
  - 2.1.10. Виділення та облаштування земельних ділянок зелених територій загального користування для організації місць громадського відпочинку - з врахуванням потреб осіб старшого віку
  - 2.2.7. Здійснення ремонту нежитлових будівель закладів культури у с. Кирилівка, с. Молодова, с. Вишневе - з врахуванням потреб людей старшого віку
  - 2.3.3. Розробка Програми забезпечення публічної безпеки і правопорядку, протидії злочинності на території ОТГ «Безпечний Салтів» та її впровадження - у тому числі інструкції для людей похилого віку, як не бути обдуреним
- e) Додаткові заходи для найбільш потребуючих груп мешканців:
- 1.2.1. Запровадження системи соціального захисту в ОТГ та її подальше впровадження - підвищення рівня надання соціальних послуг для категорій мешканців, що найбільш потребують допомоги.

2. Висновки з діагнозу умов місцевого розвитку

В даному розділі представлено найважливіші висновки вивчення стану Старосалтівської селищної об'єднаної територіальної громади, що було проведено в липні-серпні 2017 року Томашом Чубарою та Віктором Нестеренко на замовлення Фондації Розвитку Місцевої Демократії. Повний текст дослідження поданий у додатку №1 до даного документу.

2.1. Загальна інформація про громаду

Старосалтівська громада розташована у Вовчанському районі Харківської області, входить до складу Печенізької відпочинкової зони, яка є однією з головних рекреаційних зон Харківської агломерації. Громада має аграрний характер. Переважають сільськогосподарські підприємства, які займають великі земельні площі.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Характерною рисою громади є наявність на її території Печенізького водосховища, яке обумовлює туристичний напрям розвитку громади. Завдяки багатій різноманітності природних умов Старосалтівська ОТГ має значний потенціал для розвитку спортивного туризму і рекреації, особливо добрі умови є для занять водними видами спорту. Туризм на території Старосалтівської ОТГ розвивається спонтанно і базується на індивідуальних інвестиціях. Відчувається недостатня кількість хостелів і готелів для молоді, які не можуть заплатити високої ціни у приватних готелях.

Старосалтівська громада створена об'єднанням шести громад. До її складу входить 20 населених пунктів, найбільший з яких - смт. Старий Салтів (3.725 мешканців), адміністративний центр громади. Згідно з даними, отриманими від селищної ради, громада займає площу 47.267,1 га, на її території проживає 8805 мешканців (станом на 31.12.2017 р.). Селище Старий Салтів, с. Хотімля, с. Зарічне, с. Метайлівка і с. Шестакове, завдяки розташуванню біля дороги державного значення, мають добре транспортне сполучення з Харковом та районним центром м. Вовчанськ, інші населені пункти не мають безпосереднього сполучення з Харковом.

Старий Салтів знаходиться на правому березі штучної водойми Печенізького водосховища - річка Сіверський Донець, через яке проходить дамба і міст. Більшу частину лівого берега водосховища займає село Хотімля, в якому розташовані найбільші бази відпочинку, зокрема діючий цілодобово комплекс високого класу "Costa Brava", розрахований на заможних туристів (середня вартість ночівлі – більше 1000 грн.), бази відпочинку «Соїч Парк», «Хуторок» та інші. Також достатня кількість баз відпочинку розташовані на лівому березі водосховища біля смт Старий Салтів та сіл Зарічне та Метайлівка, зокрема «ПАРУС-МАКІ» ресторанно-готельний комплекс «ВЛАСОВ», «Комунальник», «Сокольники», «АКВА», «Вогник» та інші.

Згідно з офіційними даними рівень безробіття в об'єднаній громаді складає 15,2% (у Старому Салтові 11%). Однак, на думку співрозмовників, реально непрацюючих і шукаючих роботу осіб значно менше. 25% мешканців складають пенсіонери, майже 0,11% - недієздатних. На території громади проживає 65 внутрішньо-переміщених осіб. 79% населення - українці, 18,5% - росіяни, 0,9% - вірмени. Мешканці переважно працюють у сільському господарстві, торгівлі, сфері послуг, у школах, медичній і туристичній сферах.

▪ Управління ОТГ

Вибори та утворення ОТГ відбулись 27 вересня 2016. В результаті виборів головою став Едуард Коновалов, перемігши чотирьох інших кандидатів. Існує перспектива подальшого розширення громади - 10 березня 2017 р. Голова ОТГ Е. Коновалов видав розпорядження про ініціювання процесу добровільного об'єднання громад і приєднання до Старосалтівської ОТГ сіл Байрак, Варварівка, Верхній Салтів, Жовтневе, Українка і Рубіжне Рубіженської сільської ради.

Старосалтівська селищна рада складається з 26 депутатів. Сформовано дві фракції - Політична партія "Наш край" - 5 членів та Політична партія "Блок Петра Порошенка "Солідарність" - 7 членів.

Постійних депутатських комісій - 5, зокрема: комісія з питань бюджету - 5 членів; комісія з питань житлово-комунального господарства - 4; комісія з питань сільського господарства, регулювання земельних відносин, використання земельних ресурсів та екології - 8; комісія з питань законності, громадського порядку, депутатської діяльності і етики - 4; комісія з питань соціально-економічного розвитку, соціального захисту населення і гуманітарних питань - 4.

Серед 26 депутатів селищної ради є 8 жінок (31%). Жінки очолюють три постійні депутатські комісії (60%). Депутатів обирають в одномандатних округах. Половина депутатського складу обирається у колишній Старосалтівській громаді.

Спочатку депутати з менших населених пунктів побоювалися домінування в раді представників Старого Салтова. Однак зараз більшість депутатів виглядають задоволеними діяльністю ради і не мають зауважень щодо розподілу бюджету, оскільки в ньому враховано інвестиційні потреби менших населених пунктів.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Виконавчими органами керує голова селищної ради Едуард Коновалов. Крім нього, до складу керівництва і виконавчого комітету входять: секретар ради, два заступники голови, секретар виконавчого комітету і 5 старост з населених пунктів, які увійшли до складу ОТГ.

▪ Економіка ОТГ

Незважаючи на достатньо високий офіційний показник безробіття (15,2%), значна частина осіб, які зареєстровані безробітними, заробляють собі на життя, займаючись незареєстрованим продажем овочів і фруктів, або працюють тимчасово без формальної угоди з працедавцем. Старосалтівська ОТГ спеціалізується на сільськогосподарському виробництві, і в цій сфері працює близько 20 фірм. Більшість сільськогосподарських підприємств спеціалізуються на рослинництві. Тільки шість із них крім рослинництва займаються ще й тваринництвом (здебільшого розведенням свиней і великої рогатої худоби), одна - виробництвом та реалізацією молочної продукції (сири, сметана, та інші) .

Економічною діяльністю на території громади займаються господарські суб'єкти зі статусом юридичної особи, а також фізичні особи-підприємці. Однак їх кількість у порівнянні з попередніми роками дещо зменшилася. Малий і середній бізнес, який діє на території громади, є важливим чинником розвитку, який впливає на забезпечення мешканців громади базовими благами і послугами, забезпечує робочі місця і суттєво впливає на формування дохідної частини бюджету ОТГ.

Важливим каталізатором розвитку економіки громади є кількість фізичних осіб-підприємців. Їх кількість тримається на одному рівні від 2011 року.

Ключове місце у соціальній інфраструктурі громади займає продуктовий ринок. Торгівля забезпечує надходження до бюджету, сприяє зміцненню фінансової системи і є необхідною умовою розвитку виробництва. На території громади діє 89 приватних і державних торговельних підприємств: 8 спеціалізованих магазинів, 40 універсальних магазинів, 7 універсальних кіосків, 1 спеціалізованих кіоск, 5 кіосків "Кулінічі", Старосалтівське ремонтно-транспортне підприємство (ремонт сільськогосподарської техніки, оренда нерухомості), 17 пунктів надання публічних послуг, 6 закладів громадського харчування, 1 бар і 2 сезонні бари. Загальна кількість працюючих у перелічених вище місцях складає 161 особу, тобто майже 3% осіб працездатного віку.

Промислових підприємств на території ОТГ немає.

▪ Бюджет громади

В 2017 році доходи загального фонду бюджету склали 47.869.964 грн., що втричі перевищило сумарні доходи сільських рад, які увійшли до складу ОТГ, фактичні доходи склали 51.978.101 грн. (в т.ч. власні доходи 26.290 тис. грн., трансферти з державного бюджету 25.463,5 тис. грн., інші трансферти з місцевих бюджетів – 224,5 тис. грн.), перевиконання – 4.108.137 грн. У 2017 р. доходи бюджету ОТГ без субвенцій і дотацій склали 18.629,08 тис. грн., дохід на одного мешканця – 2.001,5 грн. Найбільшу частку у структурі власних доходів громади складає податок з доходів фізичних осіб (40,1%). Частка власних доходів становила 50,6%. Додатково громада отримала державну субвенцію на розвиток інфраструктури в розмірі 5.814,7 тис. грн.

Отримані доходи спеціального фонду за 2017 рік - батьківська плата – 266,8 тис. грн., за забруднення навколишнього середовища – 40,4 тис. грн., продаж землі – 37,3 тис. грн., благодійні внески та участь в міні-грантах – 58 тис. грн.

Видатки бюджету в 2017 році склали 54.248,7 тис. грн, в тому числі: діяльність виконавчих органів ОТГ – 7.022 тис. грн., освіта – 25.143 тис. грн. (дошкільне виховання – 4.674.тис. грн., школи – 20.469 тис. грн.), соціальний захист – 115.тис. грн., культура і мистецтво – 2.115,6 тис. грн. (бібліотеки – 362.тис. грн., будинки культури і клуби – 1.753.тис. грн.), комунальне господарство (водопостачання, каналізація, управління відходами, благоустрій) – 2.694,5 тис. грн. (водопостачання і каналізація 150,4 тис. грн.,

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

благоустрій 1.996,3 тис. грн., діяльність комунального підприємства 547,8 тис. грн.), транспорт, управління дорогами, мережі, телекомунікація й інформаційні технології – 1.513,7 тис. грн. Витрачено коштів вільного залишку спеціального фонду на капітальні видатки - єдиний податок – 238,6 тис. грн., продаж землі – 226,5 583 грн.

2.2. Технічна і суспільна інфраструктура в громаді, специфіка надання послуг

□ Освіта (школи і дошкільні навчальні заклади)

На території Старосалтівської ОТГ діє 5 шкіл, т.ч. 1 філія і 4 дошкільних навчальних заклади. Школи розташовані у кожному населеному пункті, який був центром сільської/селищної ради. Тільки з с. Молодова дітей шкільного віку підвозять до школи у Старий Салтів.

Громада має шкільні автобуси, які підвозять до кожної школи дітей з сусідніх сіл. Переважна більшість автобусів у поганому стані і їх потрібно замінити.

Найбільшою проблемою у сфері освіти є низьке заповнення шкіл (близько 42%), що суттєво впливає на вартість утримання. Підтвердженням цього є витрати на одного учня, які коливаються від 24,42 тис. грн. у Старосалтівській загальноосвітній школі, аж до 46,21 тис. грн. у Шестаківській загальноосвітній школі, при нормативі близько 10 тис.грн. / учня. Крім того, всі школи потребують суттєвих інвестицій в ремонт та модернізацію, що доцільно робити виключно після оптимізації цієї сфери.

Великою проблемою є дошкільна освіта. Єдиний дошкільний навчальний заклад, який відповідає стандартам, розташований у Старому Салтові. Відсутність дошкільних закладів відчувається у більшості населених пунктів і це проблема, яка вимагає термінового розв'язання.

Детально структура закладів освіти Старосалтівської ОТГ виглядає наступним чином:

Опис	Рік будівництва / капремонту	Проектна потужність, / завантаженість	Кількість учнів + діти в ДНЗ	Кількість учителів	Бюджет, тис. грн. на учня
Старосалтівська ЗОШ I-III ст.	Корпус 1-1981 Корпус 2-1938	600 дітей 100 дітей 50%	350	24	8.547,5 / 24,42
Зарічненська філія Старосалтівської ЗОШ I-III ст. – ДНЗ	1962	100 дітей 22%	учнів -16 , дошкільнят - 6	3	
Шестаківська ЗОШ I-III ст.	1972	150 дітей 31,3%	47	11	2.172,7 / 46,21
Гонтарівська ЗОШ I-III ст.	1969	150 дітей 61,33%	92	15	3.119,7 /33,91
Кирилівська ЗОШ I-III ст.	1965	160 дітей 31,25%	50	12	2.081,6 / 41,63
Хотімлянська ЗОШ I-III ст.	1986	320 дітей 35%	112	15	3.316,7 / 29,61
Старосалтівський ДНЗ (ясла- садок) «Барвінок-100»	1983	115 дітей 104,3%	120	17	2.798,0 / 23,32
Вишневий ДНЗ (ясла-садок) «Колосок»	1983	30 дітей 73,33%	22	4	612,1 / 27,82
Кирилівський ДНЗ (ясла- садок) «Колосок»	1960	56 дітей 26,78%	15	2	323,4 / 21,56
Всього		1.781 46,6%	830		22.971,2 / 27,68

□ Охорона здоров'я і соціальна допомога

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

У Старосалтівській ОТГ діє 10 закладів охорони здоров'я, зокрема 5 амбулаторій та 5 фельдшерсько-акушерських пунктів (ФАП). У службі охорони здоров'я працює 48 медичних працівників. Усі медичні заклади входять до складу КЗОЗ "Центр первинної медико-санітарної допомоги Вовчанського району" Вовчанської районної ради.

В центрі громади Старому Салтові розташована Старосалтівська селищна амбулаторія Комунального закладу охорони здоров'я «Центр первинної медико-санітарної допомоги Вовчанського району» (20 працівників), яка обслуговує до 5.000 осіб населення ОТГ (сmt Старий Салтів, с. Зарічне, с. Метайлівка, с. Березники) та Рубіжненської сільської ради (с. Верхній Салтів, с. Замулівка, с. Байрак, с. Українка). Зона обслуговування амбулаторії – 15 км. На теперішній час проводиться реконструкція її будівлі. Тут розташовано рентген-кабінет, кабінет флюорографії та фізкабінет Комунального закладу охорони здоров'я «Вовчанська центральна районна лікарня», яка також обслуговує до 5.000 осіб населення Старосалтівської селищної та Рубіжненської сільської ради, а також пункт базування Вовчанського відділення КЗОЗ «Центр екстреної медичної допомоги та медичних катастроф» (12 працівників), який обслуговує до 13000 осіб всіх 20-ти населених пунктів ОТГ, частину населених пунктів Рубіжненської та Бугаївської сільських рад Вовчанського району. Зона обслуговування амбулаторії – 25 км.

Старосалтівська ОТГ передає отриману з центрального бюджету медичну субвенцію, призначену на утримання перелічених вище медичних установ, до бюджету Вовчанської районної ради.

Практично всі заклади потребують ремонтів, в т.ч. – встановлення сучасних систем опалення (наявне пічне опалення), та дооснащення медичним обладнанням.

На території Старосалтівської ОТГ немає установ соціального захисту. Мешканці користуються послугами, які надаються в районі:

- Вовчанський центр надання соціальних послуг
- Вовчанський геріатричний пансіонат.

□ **Культура**

На території громади, у кожному з колишніх адміністративних центрів сільських рад діють сільські будинки культури (СБК) або сільські клуби (СК) і бібліотеки. Культура має велике значення для керівництва громади, особливо в контексті необхідності інтеграції нових мешканців об'єднаної громади. У поточному році проведено капітальний ремонт сцени і глядацького залу в Будинку культури у Старому Салтові. Об'єкти в інших населених пунктах перебувають у дуже поганому стані, часто частково виведені з експлуатації.

Кожна установа має свою затверджену програму, яку реалізують штатні працівники.

Діяльність у сфері культури представлено у наступній таблиці.

№	Населений пункт	Заклади культури, працівники	Активність
	Старий Салтів	Старосалтівський СБК - 5 працівників, Бібліотека – 2 працівника	- Жіночий вокальний ансамбль «Салтів'янка» - 13 осіб - Жіночий вокальний дует «Горлиця» - Дитячий вокальний дует 8 солістів, 3 дитини-солісти - Дитячий театральний гурток «Джерело» - 15 осіб. - Художнє читання

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

	Зарічне	Заріченський СБК – 3 працівника Бібліотека – 1 працівник	- Жіночий вокальний Ансамбль «Серпанок» - 10 осіб. - Жіночий вокальний дует «Мальви» - Дует - Жіночий вокальний дует - Тріо «Зарічани» 2 дитини-солісти
	Молодова	Молодівський СБК – 1, бібліотека – 1	- Дует «Молодова» - Дует «Слобожаночка» 3 солістів
	Кирилівка	Кирилівський СБК – 1, бібліотека – 1	- Жіночий вокальний колектив «Кириляночки» 4 осіб. - Дитяча група - 12 осіб. (декламація, танці, спів).
	Вишневе	Гонтарівський СК	- Музикальний колектив духових інструментів – 10 осіб - Дитячий танцювальний дует «Веселка» - Дитячий вокальний ансамбль – 6 осіб - Театр мініатюр – 2 особи
	Москалівка	Москалівський СК - 1	
	Томахівка	Бібліотека - 1	
	Шестакове	Шестаківський СК – 1, бібліотека - 1	- Дитячий вокальний ансамбль «Джерельце» - 12 осіб. - Дитячий гурток «Художнє слово» - 6 осіб. - 6 солістів - Автор і виконавець пісень Гулий О.

☐ **Дороги та дорожня і навколоторожня інфраструктура**

Старосалтівська ОТГ з'єднана з Харковом дорогою державного значення III категорії "Харків - Старий Салтів - Вовчанськ - кордон з Російською Федерацією". Дорога проходить через Шестакове, Старий Салтів, через дамбу і з'єднує правий і лівий береги водосховища, далі через села Зарічне і Метайлівку до районного центру. У зв'язку з цим проблемою для центру Старого Салтова є інтенсивний рух транспортних засобів. На в'їзді до Старого Салтова інтенсивність руху в час-пік складає майже 780 автомобілів на годину (в один бік), що майже удвічі перевищує передбачені для цієї дороги норми. Ширина проїжджої частини складає 6-7 метрів, радіус повороту - 24-130 м при найнижчому допустимому в рамках норми 7-400 м.

Дорога "Харків-Вовчанськ" вимагає ремонту. Усі інші дороги ОТГ також вимагають негайного ремонту, ґрунтові дороги вимагають укріплення дорожнього покриття. Загальна протяжність доріг в межах ОТГ складає 145,2 км, з яких лише 46,5 км (32%) мають тверде покриття.

Тротуари є тільки у Старому Салтові. Це черговий виклик для громади. Велосипедних доріжок з твердим покриттям немає.

Очищенням комунальних доріг громади у зимовий період займаються КП «Салтів водоканал», а також місцеві підприємці і фермери на договірних засадах з селищною радою. Очищенням доріг між населеними пунктами громади здійснює державне підприємство «Вовчанський райавтодор».

☐ **Технічна інфраструктура та комунальні послуги (сміття, каналізація, газ, і т.і.)**

Комунальні підприємства:

- "Салтів водоканал" Салтівської селищної ради (прибирання вулиць і доріг, вивезення і знешкодження твердих побутових відходів, водопостачання, вода для поливання, каналізація)
- КП "Старосалтівська аварійно-рятувальна водозахисна служба" (організація безпечного відпочинку у рекреаційній зоні, на громадських водоймах, на пляжах, контроль водойм, усунення забруднень, вимірювання глибини, патруль на човнах, рятувальники)
- Вовчанське підприємство тепломереж районної ради (виробництво і постачання теплоенергії)

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Державні підприємства:

- ПАТ "Харківгаз": постачання і дистрибуція природного газу споживачам

Приватні підприємства:

- АТ "Харківобленерго": постачання електроенергії споживачам, а також для вуличного освітлення
- ТзОВ "Харків Збут": постачання природного газу

Водопостачання та водовідведення

Загальна протяжність водопроводів мережі водопостачання (комунальна власність, обслуговується КП "Салтів водоканал") - 58,3 км, у т.ч. по населених пунктах: Старий Салтів - 42 км, Хотімля - 14 км, Молодова - 2,3 км.

Водопровідна мережа у селі Кирилівка довжиною 8 км належить аграрному підприємству ім. Т. Шевченка, а в селах Гонтарівка (2,5 км), Широке (1,7 км), Радькове (1,3 км), Вишневе (2,0 км) і Томахівка (3,3 км) - Державному підприємству "Дослідне господарство "Гонтарівка" Національної академії аграрних наук України. В інших населених пунктах Старосалтівської ОТГ немає централізованої системи водопостачання.

У громаді в смт Старий Салтів є чотири артезіанські свердловини, одна з яких повністю вичерпала свій ресурс, максимальне місячне споживання води складає 8.900 м³. Також в с. Хотімля є три, а в с. Молодова є одна артезіанські свердловини, але вони мають малий дебет води. Мережа збудована у 1960 році і вона в цілому у поганому стані, потребує негайної модернізації - амортизація мережі складає 90%.

На території громади є 6 км каналізаційної мережі, прокладеної лише у селищі Старий Салтів. До неї під'єднано 24% господарств селища. Мережа та перекачувальні станції вимагають негайної реконструкції або капітального ремонту.

На території Старосалтівської громади діють очисні споруди повної біологічної очистки КУ-200 потужністю 700 м³/добу, введені в експлуатацію у 1979 році, які перебувають у поганому технічному стані, більшість систем вичерпали ресурс або не працюють. Уся інфраструктура вимагає реконструкції з врахуванням потреб екології та енергоефективності. На даний момент розробляється проект реконструкції очисних споруд, що дасть змогу приймати до 200 м³ стічних вод на добу. Усі мережі були передані селищній раді у 1992 році.

Поводження з твердими побутовими відходами

Збір відходів з домашніх господарств проводиться в усіх населених пунктах Старосалтівської ОТГ. Громада має офіційно не зареєстроване звалище твердих побутових відходів площею 6,0 га, яке обслуговує комунальне підприємство "Салтів водоканал". Його потрібно терміново реконструювати з огляду на продовження терміну експлуатації і дотримання стандартів безпеки. Також є декілька нелегальних сміттєзвалищ (приблизним загальним обсягом до 5.000 м³).

Комунальне підприємство надає послуги з вивезення й утилізації твердих побутових відходів і для навколишніх громад, зокрема для Бугаївської сільської ради. Система вивезення сміття з домашніх господарств на території громади не встановлена. Із 26 діючих на території громади баз відпочинку і 14 садово-дачних товариств не всі підписали договори на вивезення сміття.

У розпорядженні комунального підприємства є 6 тракторів, одна асенізаційна машина для вивезення рідких нечистот. В 2017 році придбано 50 контейнерів для сміття, які розмістили в населених пунктах громади. Сміття вивозять щоденно. Вивезення відходів здійснює трактор з причепом та два сміттєвози на базі шасі МАЗ.

☐ Місцевий транспорт

На території Старосалтівської ОТГ дуже різний рівень транспортного обслуговування: дуже добрий в Старому Салтові і селах Шестакове, Зарічне, Метайлівка, добре в с. Хотімля, гірший у віддалених від головної дороги населених пунктах Кирилівка, Москалівка, Гонтарівка, Томахівка, Вишневе та інші, в с.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Молодова з кінця 2017 року і до цього часу громадський транспорт не ходить зовсім. Треба врахувати, що усі населені пункти розташовані на відстані не більше 30 км від дороги державного значення "Харків - Вовчанськ", однак немає регулярно курсуючого громадського транспорту з населених пунктів громади, які розташовані по сусідству з цією дорогою.

З 1 січня 2017 року громада запровадила програму підтримки осіб, які перебувають в особливо важкій життєвій ситуації. Двічі на місяць пільгові категорії осіб мають змогу їздити до Харкова (у два боки) за кошти місцевого бюджету.

В с. Молодовій в 2017 році встановлені нові автобусні зупинки, інші автобусні зупинки перебувають у поганому стані. Їх недостатньо, тому автобуси зупиняються у непозначених місцях, що створює небезпеку для інших учасників дорожнього руху. В поточному році заплановане додаткове придбання зупинок.

2.3. Проблеми і потреби громади

☐ Економіка та інфраструктура

Загальною проблемою громади є занедбана упродовж багатьох років технічна інфраструктура (дороги, каналізація, очистка стоків, водопроводи, стан та оснащення комунальних будинків, громадський простір тощо).

Економічному розвитку не сприяють низький рівень інвестицій, низька підприємницька активність мешканців. Ситуація ускладнюється старінням громади через низький показник повернення молоді у громаду після навчання.

Ключова галузь економіки - рослинництво, але раніше воно базувалось на великих господарствах, овочівництві, які зараз практично не працюють. Більше того, практично відсутні можливості для переробки його продукції на території громади. Громада потребує диверсифікації сільськогосподарського виробництва, створення умов для розвитку малого і середнього аграрного бізнесу, впровадження переробки сільгосппродукції.

Найбільшим викликом є стан доріг та навколоторожної інфраструктури, аварійний стан водопровідних, очисних і каналізаційних мереж.

Зважаючи на характеристики громади й природні умови, проблемою є малорозвинута сфера туризму і пов'язаних з цим послуг.

Громада має низку проблем, пов'язаних з необхідністю оптимізації систем надання послуг, які виникли після об'єднання – зокрема, в сферах освіти, культури та охорони здоров'я. Передумовою цього має стати визначення першочергово потрібних об'єктів інфраструктури в кожній з цих сфер, оскільки наявного бюджету громади однозначно не вистачить на оновлення всієї наявної інфраструктури, яка вже не відповідає актуальним потребам громади.

☐ Навколишнє середовище

Стан навколишнього середовища у громаді на сьогодні відповідає усім нормам, в тому числі через відсутність великих промислових об'єктів чи інших потенційних джерел забруднення. захисту довкілля і сприяє комфортності життя її мешканців, але існують серйозні загрози катастрофічного погіршення ситуації через критичний стан об'єктів мереж водопостачання, каналізування та очищення стоків, відсутності облаштованого сміттєзвалища і ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами.

На території громади немає промислових об'єктів, однак існує потенційна загроза погіршення екологічної ситуації водосховища через несправну каналізаційну та очисну системи, що може спричинити забруднення водойми неочищеними стічними водами. Потребою громади є розробка технічної документації та залучення зовнішнього фінансування для комплексного вирішення цієї проблеми.

Проблемним є також стан сміттєзвалища, яке не має жодної інфраструктури, яка б захистила ґрунтові води, а також наявність великої кількості стихійних сміттєзвалищ. У громаді немає розвиненої системи

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

переробки вторинної сировини, а громада в цілому потребує розробки та впровадження стратегії поводження з твердими побутовими відходами.

☐ Соціальний розвиток

Проблеми / потреби мешканців

• Ринок праці

Відсутність детальних даних про ринок праці створює труднощі у проведенні достовірного аналізу, який є необхідною умовою для будь-яких дій з метою виправлення ситуації. Відсутні якісні робочі місця для фахівців. Необхідно проводити діяльність задля стимулювання підприємливості мешканців і залучення інвестицій, які б відповідали робітничому потенціалу. Значний потенціал існує в створенні робочих місць в сфері послуг та зеленого туризму, але громада не має чіткого плану розвитку цієї сфери.

• Освіта

Велика кількість незавантажених шкіл, які розташовані в старих приміщеннях генерує високі витрати на утримання. Безумовно питання освіти вимагає окремого аналізу і розробки відповідного плану оптимізації з метою концентрації якісних освітніх послуг. Проблема залишається підвезення дітей до шкіл, спричинена поганим станом шкільних автобусів і місцевої дорожньої інфраструктури.

• Охорона здоров'я

Недостатня кількість медичного персоналу (лікарів-спеціалістів), недоліки в оснащенні амбулаторій і ФАПів. Проблема системи охорони здоров'я аналізується на національному рівні, де планують чергову реформу. На місцевому рівні треба створити конкурентні умови праці і забезпечити її оплату фахівцям. Громада має розгалужену мережу закладів охорони здоров'я. Майже всі приміщення вимагають поточного або капітального ремонту, заміни системи опалення, забезпечення ощадного використання енергії, ремонту систем водопостачання і санітарних систем. Мала кількість автомобілів (лише 2 автомобілі на всі населені пункти), оснащення, офісного обладнання і програмного забезпечення створює проблеми у наданні послуг відповідної якості.

• Інші

Без сумніву важливим питанням є стан житлових умов, який часто не відповідає базовим нормам. На це впливає багаторічна занедбаність, а також пасивність і байдужість мешканців до "спільної власності". Щоб розв'язати цю проблему, потрібні не тільки інвестиції в інфраструктуру, а й просвітницька діяльність серед населення.

Інша проблема полягає у зношеності енергетичних мереж на рівні 85-90%. Електричну мережу на території Старосалтівської ОТГ проклали ще в 60-х роках минулого століття. Мережі перебувають у поганому стані і вимагають поступової заміни. Їх теперішній стан призводить до серйозних проблем у мережі, значних втрат і надмірного споживання енергії, проблем з живленням. Тому необхідна термінова реконструкція мережі і заміна та регулювання обладнання, монтаж допоміжного устаткування й автоматики, у т.ч. встановлення додаткових елементів для автоматичного управління мережею.

2.4. Місцевий потенціал

☐ Економічний потенціал – чинники економічного розвитку

Громада має потенціал для розвитку у сфері туризму, сільського господарства і тваринництва, переробної галузі, торгівлі і послуг.

Найбільшим ресурсом громади, який може вплинути на її економічний розвиток, є водосховище і територія навколо нього, яке є ідеальним туристичним продуктом, що досі використовувався незначною мірою. Потенціал має також ексклюзивний туризм і "зелений", на основі приватних господарств. Однак, розвиток туризму може бути обмеженим, якщо не врахувати потреб захисту довкілля.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Наявність зелених територій, порожні приміщення колишніх колгоспів, які не використовуються, можуть стати основою для розвитку переробної галузі сільськогосподарської продукції.

Невикористаним економічним капіталом є освічені мешканці, які працюють у Харкові, а також молодь, яка не змушена була б виїжджати за межі громади, якщо б тут були створені відповідні робочі місця. Стимулом залишитися у громаді могла б стати також відповідна політика підтримки розвитку малого і середнього бізнесу.

Плани громади в економічній сфері:

Громада намагається відкрити комунальний ринок на території Старого Салтова. Підтримка діяльності мешканців у напрямі розвитку "зеленого" туризму. Плануються заходи з метою підвищення рівня доходів до бюджету громади і скорочення витрат, яких можна уникнути, покращивши діяльність у деяких сферах, наприклад в освіті. Керівництво громади висловлює бажання розвивати підприємливість і активність своїх мешканців за допомогою доступних зовнішніх ресурсів.

☐ **Потенціал мешканців**

Серед мешканців громади переважають працівники сфери торгівлі і послуг, учителі, працівники медичної сфери, приватні підприємці, працівники туристичної галузі.

Демографічна ситуація складна, молодь в більшості випадків залишає громаду і не повертається після навчання в університетах. Проблема є відсутність даних про рівень освіти мешканців і робітничий потенціал з урахуванням умінь і кваліфікації. Потенціалом для розвитку є люди, які працюють у виконавчих органах громади, 25% серед яких складають особи молодші 40 років, які бачать своє майбутнє у проживанні на території громади.

Плани громади у соціальній сфері:

Громада підтримує інтеграцію мешканців, організовуючи культурні і спортивні заходи, покращуючи умови надання послуг у сфері культури та освіти. Плануються подальші ремонти об'єктів, якими користуються мешканці.

☐ **Екологічний потенціал – природні ресурси**

Як описано у попередніх розділах, найважливішим природним ресурсом є водосховище з 9 ставками загальною площею 84,1 га і 16 озер загальною площею 25,9 га. Крім того територією громади пробігає 5 малих річок, що створює великі можливості для розвитку туризму, особливо спортивного (у т.ч. водного) і рекреації. Територія громади багата лісами (у т.ч. дубовими), ґрунти у громаді родючі (чорнозем), що у поєднанні з чистим повітрям є основою для туристичного продукту і водночас потенціалом для екологічного виробництва у великому масштабі.

Найбільш комерційно розвиненими з точки зору туризму і рекреації є території на берегах річки Сіверський Донець і водосховища. Там діє 29 баз і будинків відпочинку.

На західних околицях села Шестакове знаходяться поклади зеленої і жовто-зеленої глини, запаси якої складають 285 тисяч м³. Це хороша сировина для виробництва цегли.

Плани громади, пов'язані з екологічним потенціалом:

Планується створення умов і підтримка розвитку екологічного, активного і молодіжного туризму з метою підвищення рівня доходів до бюджету від цієї галузі, а також з метою формування іміджу громади як комфортного для життя місця, недалеко від цивілізації але віддаленого від цивілізаційних проблем.

3. Висновки з соціологічного дослідження умов життя та якості публічних послуг в об'єднаній громаді

3.1. Загальні відомості про дослідження

Метою проведеного соціологічного дослідження було визначення оцінок та важливості різних аспектів, які впливають на збалансований місцевий розвиток. При цьому дослідження зосереджено по двом напрямкам:

- Чинниках, які впливають на якість життя людей
- Послугах, які надаються інституціями місцевого самоврядування.

Такий підхід надав можливість проаналізувати, з одного боку, питання зосереджені на якості життя мешканців, та чинників, які стосуються рівня життя в громаді, місцевої технічної та суспільної інфраструктури, економіки, соціального розвитку і навколишнього середовища. З іншого боку, дослідження охоплює питання, яке стосується широкого спектру послуг, що надаються органом місцевого самоврядування. З метою отримання найбільш повної та об'єктивної оцінки результатів дослідження анкета містить багато питань, що відносяться до оцінювання та детального аналізу різних аспектів функціонування органів місцевого самоврядування. У цьому сенсі дослідження забезпечує глобальний, загальний малюнок поглядів жителів громади, умови життя та діяльності муніципалітету.

3.2. Методологічні інформації

Прийнятим було визначено підхід вивчення колективних відповідей на запитання всіма членами сім'ї. Опитування було проведено у обраних з попередньо сформованої загальної бази домогосподарств з наданням можливості проведення змістових обговорень.

Вибірка стратифікована до населених пунктів у громаді. Дослідження репрезентативне на рівні громади, але не на рівні окремих населених пунктів. Аналізуючи дані звіту, порівнюючи ці дані та роблячи висновки, враховувалися: кількість отриманих відповідей на дане запитання; відсоток відповідей «не знаю»; факт, що одиницею аналізу було домашнє господарство (незважаючи на те, що для зручності у звіті використовуються терміни «жителі», «респонденти», «мешканці» і т.д.).

Старосалтівська ОТГ складається з 3021 садиби (домогосподарств з унікальними житловими адресами). До вибірки було випадковим чином відібрано 339 домогосподарств (резервний список: 102 адреси) з 20-ти населених пунктів. Відповідно до прийнятих принципів дослідженні використовувалося розшарування по відношенню до населених пунктів та кількості мешканців. Ймовірний довірчий інтервал (так звана похибка вимірювання) склав 5%, а ймовірний рівень довіри 95%. Дослідження було проведено в грудні 2017 року січні – 2018 року.

3.3. Найбільш важлива інформація про склад населення

В складі опитаних домогосподарств переважну більшість постійних членів сім'ї складають люди працездатного віку, причому кількість чоловіків віком від 18 до 65 років складає 55,8%, а жінок 54,3%. Люди пенсійного віку складають: чоловіки – 15,9%, жінки – 39,2%. Кількість дітей від 6 до 18 років – 25,1%, а віком до 6 років – 12,4%. Більшість мешканців у громаді складають працездатні люди. Ці дані показують потенційну важливість наявності робочих місць та умов для започаткування власного бізнесу на території громади, якісних послуг, в тому числі – освітніх. Важливо, що переважна більшість опитуваних постійно проживають і працюють в громаді, та виявили бажання і надалі жити і працювати в громаді (це видно з наступних відповідей).

Загалом більшість дорослих членів сімей мають середню спеціальну освіту – 45,7%, середню – 40,1%, вищу освіту – 28,6%. Неповну середню освіту отримали 11,2%, неповну вищу – 7,4%, але є дорослі мешканці які мають тільки початкову освіту – 2,9%.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Щодо основного джерела доходів для опитаних мешканців громади, то майже для половини (46,6%) це пенсії або допомога по інвалідності. 35,1% працюють на повній або частковій ставці, працюють на виїзді в великому місті – 9,7%, безробітні становлять 7,1% опитаних. По 5,3% складають ті, хто працюють час від часу на території громади та студенти, 4,7% - не працюють, займаються домом, 4,4% працюють в сільському господарстві, 3,5% отримують допомогу на дітей, 2,1% - приватні підприємці, і по 0,9% тих, хто працює за кордоном або на контракті.

Те, що більшість жителів громади мають основним видом доходу пенсії/соціальні виплати (50,1%) – це досить негативний показник, який демонструє демографічну диспропорцію та велику потребу серед мешканців в соціальному захисті і відповідно – значні видатки бюджету в цій сфері. В той же час, треба врахувати що на цей показник міг вплинути фактор, що саме пенсіонери проводять більше часу вдома, їх було легше опитати, тому і відповідей від них було отримано більше. Вказані показники свідчать про недостатню кількість наявних в громаді робочих місць, малого та середнього бізнесу. Зазначене має значний вплив на рівень життя мешканців та їх участь у життєдіяльності громади.

Стосовно статусу житла, переважна більшість опитаних (92,7%) є власниками свого житла. З них 72,6% проживають в власних будинках або його частині, 20,1% - в квартирах. Те, що кожна п'ята родина проживає на території переважно сільської громади в квартирах, є наслідком наявності в громаді великої кількості малоповерхових багатоквартирних будинків. Які будувались підприємствами та колгоспами/совхозами, які діяли на її території. 2,8% опитаних мешкають в орендованих квартирах, 1,9% - в орендованих будинках. Це добрі показники, так як наявність приватного особистого житла робить мешканців постійними членами громади.

У 69,6% всіх опитаних домогосподарств всі члени сім'ї постійно живуть і працюють в громаді, 21,3% - це сім'ї, в яких частина членів сім'ї кожного дня проживає в громаді, а частина ділить своє життя між громадою та іншими місцями, і 9,1% - родини, в яких мешканці проживають в громаді, але кожного дня виїжджають в інші місця на роботу або навчання.

Більшість жителів громади є українцями – 80,2%, 6,5% - росіян та близько 16% мешканців не змогли дати відповідь. Це свідчить про достатньо високу однорідність етнічного складу громади.

3.4. Ставлення жителів

Майже половина опитаних задоволені проживанням в громаді – 49,8%, з яких 36% - скоріше задоволені і 13,8% - дуже задоволені. 38,1% відповіли «посередньо», що досить великий показник, який демонструє невизначеність людей щодо оцінки ситуації в громаді. Кількість опитаних жителів, які незадоволені проживанням в громаді складає 12%, з яких 6,9% - скоріше незадоволені та 5,1% - дуже незадоволені. В цілому показник достатньо добрий, адже значно переважає кількість позитивних відповідей над негативними.

67% опитаних мешканців не переїхали б з громади в інше місце проживання, навіть якби була така можливість, 10,8% - не мають чіткої відповіді (посередньо) та 22,2% переїхали б. Ці показники свідчать про достатньо високий потенціал розвитку громади, адже три чверті мешканців налаштовані залишитись проживати в ній.

На питання «Як Ви загалом оцінюєте громаду, як місце для проживання» більшість опитаних відповіли посередньо – 51,7%, в цілому 41% відповіли добре або скоріше добре та 6,4% відповіли погано або дуже погано. З одного боку, ці показники демонструють значно більшу кількість мешканців, що позитивно оцінюють громаду як місце для проживання, з іншого – більше половини мешканців не мають однозначної відповіді, що вимагає конкретних дій влади в напрямку покращення ситуації.

Важливим було наступне питання, яке стосувалось оцінки створення об'єднаної територіальної громади. 43,6% опитаних домогосподарств оцінили факт створення ОТГ позитивно, оцінку «посередньо» дали 27,7%, негативну – 9,7% і 18,9% не змогли дати відповідь на це питання. Кількість позитивних оцінок переважає, але п'ята частина опитаних не змогли чітко визначити свою позицію, одже реальних змін вони не відчували. Варто зазначити, що переважна більшість (72,8%) тих опитуваних, які відповіли що влада

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

громади інформує мешканців про свою діяльність, позитивно оцінили факт створення своєї громади. Це доводить наскільки важлива комунікація влади громади з мешканцями, і які позитивні результати це приносить. Тому в майбутньому треба передбачити низку інформаційних заходів, які б донесли до всіх мешканців громади позитивні наслідки об'єднання.

На питання «Якою ви вважаєте свою громаду: бідною чи багатою?» переважна більшість відповідей - середня (42%). Лише 7,6% мешканців вважають свою громаду багатою, і набагато більше – 25,4% вважають свою громаду бідною. Не змогли дати відповідь на це питання 24,8% опитаних. Це досить негативні показники, які з одного боку демонструють що половина мешканців або вважає свою громаду бідною, або не змогли визначити свою оцінку даного питання. З іншого боку – лише 7,6% мешканців вважають свою громаду багатою. При цьому варто зазначити, що серед всіх груп респондентів (оцінка громади як бідної/середньої/багатої) приблизно однакові відповіді щодо оцінки умов проживання в ній – позитивна оцінка складає 40...45%.

Наступна група питань стосувалась суспільної активності мешканців. Великий відсоток тих, хто цікавиться тим, що відбувається на території їх громади – 62,6%. Посередньо цікавляться подіями в громаді 24% та не цікавляться 13,3%.

Важливо було визначити основні засоби комунікації, через які мешканці отримують чи хочуть отримувати інформацію про те, що відбувається в громаді. 67,5% опитаних жителів за останні 3 місці отримували таку інформацію, спілкуючись з сусідами чи іншими особами; 37,1% розмовляли про це з депутатом; 29% шукали інформацію в місцевих ЗМІ; 23,4% - шукали інформацію про заходи, що організовувала громада; 21,1% - шукали інформацію на сайті об'єднаної громади; 18,2% брали участь у зборах з представниками місцевого самоврядування і 13,1% знайомились з планами, рішеннями, протоколами чи іншими документами громади.

При цьому, більшість опитаних віддають перевагу наступним способам інформування органами влади: 54% - збори, зустрічі з депутатами, представниками органів влади; 45,4% - місцеві ЗМІ; 31,3% - дошки оголошень у раді громади; 20,1% - дошки оголошень за межами ради громади; 19,8% - офіційна Інтернет-сторінка ради об'єднаної громади; 10,9% - соціальні мережі, 7,7% - інші способи та інші неофіційні інтернет сторінки – 2,7%. Ці результати мають бути враховані під час формування майбутньої інформаційної стратегії ОТГ, адже фактично головним джерелом інформації для 2/3 мешканців є спілкування з сусідами, а найбільш очікуваним – обговорення ситуації з своїми депутатами та розміщення матеріалів в засобах масової інформації.

Стосовно того, чи інформує влада громади про свою діяльність, то думка опитаних розділилась на три приблизно рівні групи: 34,8% респондентів відповіли що скоріше інформує або дуже добре інформує, 31,2% дали відповідь «посередньо» та 33,9% дали негативну оцінку (скоріше не інформує – 21,6% та взагалі не інформує – 12,3%). Це демонструє складну ситуацію в даній сфері, адже лише третина мешканців вважає достатнім рівень інформування громадою. Однозначно необхідним є впровадження низки конкретних заходів, направлених на більш ефективне інформування громадськості.

На питання, «Як ви оцінюєте участь членів сім'ї у житті громади» лише 9,4% опитаних відповіли, що всі члени родини беруть активну участь в житті громади, ще 29,4 – що деякі члени родини беруть участь, і 46,1% дали відповідь що ніхто з членів родини не бере участі в житті громади. Зважаючи на те, що 15,2% не змогли дати відповіді на це питання, можна вважати, що більше половини мешканців громади не беруть участь в житті громади, заходах, спільних ініціативах та т.і. Це також негативний показник, який необхідно врахувати під час розробки стратегії, а саме – передбачити заходи, що впровадять ефективні та постійнодіючі механізми участі громадськості. Варто відзначити, що в розрізі різних категорій мешканців найбільш громадсько активними є молодь, а найбільш пасивними – люди похилого віку. Відповідно і рівень участі мешканців в діяльності громадських організацій є дуже низьким. Тільки 8% опитаних відповіли що члени їх родин беруть участь у діяльності громадських організацій. З них 90% відповіли що ця організація реалізовує заходи на території громади.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Лише 23,1% опитаних жителів вважають що скоріше мають або мають реальний вплив на важливі рішення, що приймаються органом місцевого самоврядування. Набагато більше – 46,4% вважають що не мають впливу на прийняття рішень в громаді. Ще 30,4% відповіли «посередньо». Серед тих, хто дав оцінку «добре» своїй громаді, як місцю для проживання, більше 71% вважають, що мають вплив на важливі рішення що приймаються органами місцевої влади в громаді. Ці відповіді ще раз засвідчують необхідність комплексної програми розвитку громадської активності в ОТГ, причому на всіх рівнях – участі мешканців в заходах, створення та розвитку громадських організацій та контролю і участі в прийнятті рішень органом влади.

Трішки більше третини мешканців (38,2%) вважають що влада сприяє громадській активності мешканців та підтримує їх ініціативи, 18,5% вважають що влада не проявляє зацікавленості ідеями та ініціативами, що виходять від жителів, а 43,3% взагалі не змогли надати чітку відповідь. Зрозуміло, що така негативна оцінка також зумовлена низьким рівнем активності мешканців та відчуттям, що вони не мають впливу на те, що відбувається в громаді. Серед тих, хто відповів що влада громади добре інформує про свою діяльність, 94,5% вважають що влада сприяє громадській активності мешканців та підтримує їх ініціативи.

Майже половина опитаних мешканців (43%) не змогли визначитись що переважає в їх громаді в стосунках між людьми: недовіра та приватний інтерес або почуття солідарності та турбота про загальне благо. Зазначили, що переважає недовіра, обережність та приватний інтерес – 37,5% і лише 19,5% вважають що переважає солідарність та турбота про загальне благо. Це ще раз засвідчує наявний в громаді комплекс проблем, що стосуються відчуття внутрішньої інтеграції, важливості мешканців в процесах управління громадою.

Безпечною свою громаду вважають 39,8% мешканців, небезпечною визнано набагато менше респондентів – 13,5%. 46,7% оцінили громаду, як «посередньо безпечною». Можна вважати, що рівень безпеки у громаді задовільний. Бажано провести додатковий аналіз в розрізі кожного населеного пункту з метою визначення джерел загрози для безпеки мешканців.

3.5. Оцінка умов життя та якості громадських послуг

Даний розділ містить оцінку мешканцями основних умов життя в громаді та якості послуг по критеріям добре/погано, а також наскільки це важливо для опитуваних. Цей розділ є особливо важливим, оскільки дозволяє здійснити аналіз умов життя та послуг, а в подальшому – здійснити їх поділ по важливості і визначити послідовність вирішення проблем в різних сферах.

Впродовж останнього року майже половині (46,8%) мешканців з усіх опитаних домогосподарств не довелось вирішувати жодного питання в раді ОТГ, і ще 5,8% не змогли дати відповіді на це питання, отже можна вважати що вони теж не звертались до органу влади. 29,1% опитаних протягом останнього року звертались в раду об'єднаної громади кілька раз, ще 18,3% - звертались тільки один раз.

Серед тих, хто декілька разів звертався в раду громади протягом останнього року лише 39,4% оцінили ставлення службовців до мешканців позитивно. Опитаними досить високо оцінено роботу ради громади та ставлення службовців до мешканців, причому, оцінки тих, хто звертався в раду декілька разів, вищі, ніж у тих, хто звертався туди тільки один раз (24,6%). Загальна переважна оцінка – це посередньо.

Третина мешканців (34%) оцінили якість надання адміністративних послуг у своїй громаді добре або дуже добре, друга третина (34,4%) – посередньо, 9,5% - дали негативну або дуже негативну оцінку і 22,1% - не змогли дати відповідь. Це досить посередні результати, які демонструють потребу додаткових заходів що підвищення якості надання адмінпослуг в громаді. Загальна оцінка службовців громади теж переважно «посередньо» - так вважають 59,9% опитаних, 25,5% дали оцінку добре/дуже добре і 14,5% - погано/дуже погано. При цьому, ставлення працівників оцінене краще – 39,7% опитаних оцінюють його як чимне/дуже чимне, 48,9 – посереднє і 11,4% - погано/дуже погано.

Оцінки діяльності (за 6-бальною шкалою) голови громади, ради громади, та старости під час даного терміну повноважень розподілились так: голова громади – 4,31, рада громади – 3,91, старости – 4,2. Голова громади отримав більший відсоток найвищих оцінок, але переважають у всіх трьох оцінках середні

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

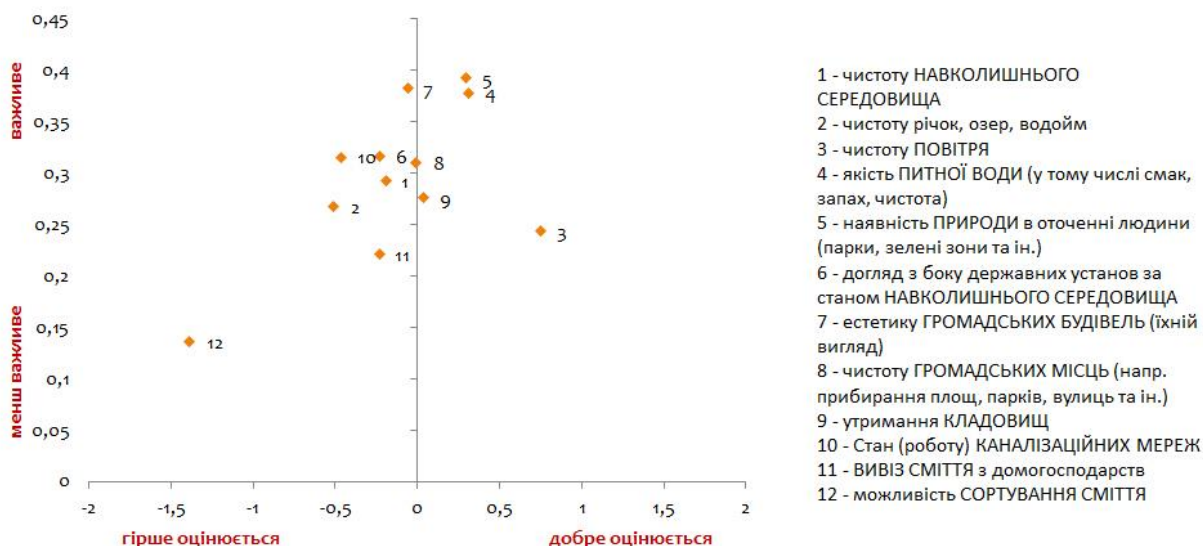
бали. Оцінка старост не є показовою, адже це зведена оцінка по всій ОТГ, і треба проводити додатковий аналіз в розрізі окремих старостинських округів.

3.6. Оцінка стану навколишнього середовища та чистоти

Стан навколишнього середовища в громаді оцінено мешканцями посередньо. З 12-ти пунктів лише 4 оцінено позитивно за шкалою від -2 до +2, а саме: чистота повітря +0,75, якість питної води +0,31, наявність природи в оточенні +0,3 та утримання кладовищ +0,04. Решта пунктів: чистота та естетика громадських місць і будівель, чистота навколишнього середовища, догляд з боку державних установ за станом навколишнього середовища, вивіз сміття – оцінені негативно та різко негативно – стан каналізації -0,46, чистота природних водойм -0,51 та можливість сортування сміття -1,39.

Було проведено аналіз не тільки оцінки даних питань, а й їх важливості. Інформацію було зведено в суміщену діаграму за шкалою оцінка/важливість, яка представлена на Малюнку 1.

Мал. 1. Оцінка та важливість стану природного навколишнього середовища громади

Як видно, найбільш важливим для мешканців (серед негативно оціненого) є естетика будинків, робота каналізації, догляд з боку держави за станом навколишнього середовища та його чистота, чистота водних об'єктів. Саме вирішенню проблем в цих напрямках потрібно приділити першочергову увагу. В той же час, можливість сортування сміття, яка отримала найгіршу оцінку, для мешканців є найменш важливою, хоча така ситуація пов'язана більше з відсутністю налагодженої системи поводження з відходами в громаді, що змушує мешканців сприймати це питання як неважливе чи нереальне.

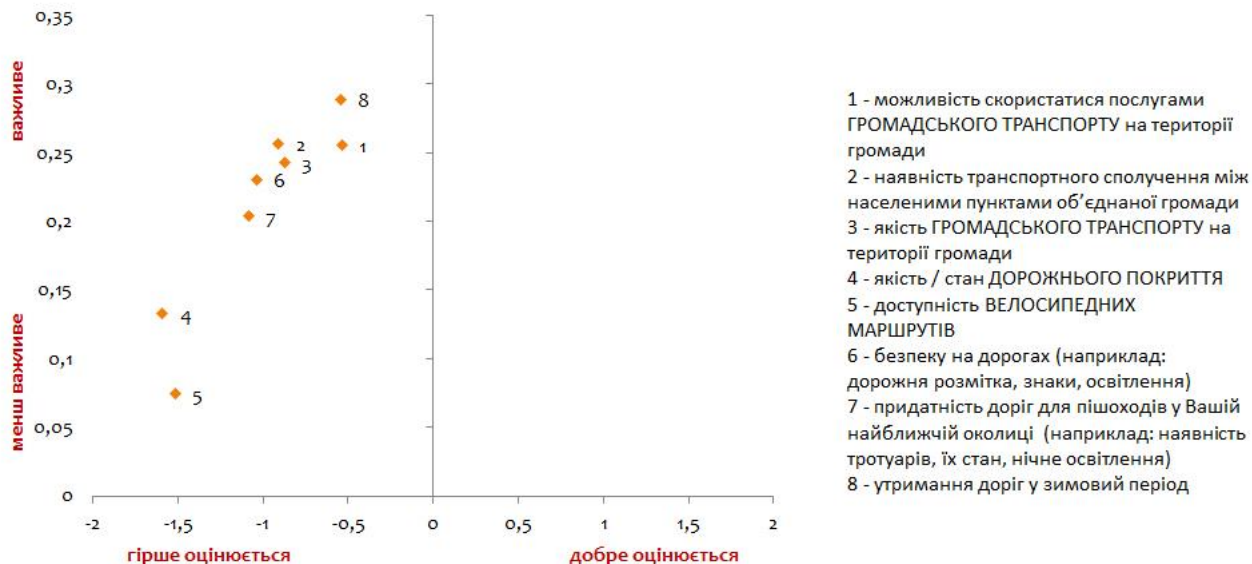
3.7. Стан транспортної інфраструктури та безпеки дорожнього руху

Дуже складна ситуація із транспортною інфраструктурою та безпекою дорожнього руху на території громади. Абсолютно всі питання отримали негативну оцінку, найгірше було оцінено (за шкалою від -2 до +2) доступність велодоріжок -1,51 та стан дорожнього покриття -1,59. Але саме ці два питання отримали оцінку як менш важливі, і тому можуть бути вирішені в другу чергу.

Всі інші питання оцінені негативно та як важливі, а саме (за важливістю): утримання доріг в зимовий період (-0,54), наявність (-0,91) та можливість (-0,53) скористатись транспортним сполученням всередині громади, якість громадського транспорту (-0,87), безпека на дорогах (-1,04) та придатність доріг для пішоходів (-1,08). Це впливає з аналізу за шкалою оцінка/важливість даної сфери послуг, що представлено на Малюнку 2. Ця група питань є першочерговою і має бути запланована до вирішення під час розробки стратегії в першу чергу.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Мал. 2. Оцінка та важливість напрямків дорожньої, навколоторожньої інфраструктури і транспортного забезпечення

Ця сфера є важливою ще й тому, що громадським транспортом щодня або часто користуються 25,9% мешканців, а більше половини (36,6% зазначили що зовсім не користуються, і 18,4% не змогли визначити) – взагалі або дуже рідко ним користуються, і для них особливо важлива якість дорожнього покриття та пристосованість доріг для пішоходів, велосипедів та власних авто.

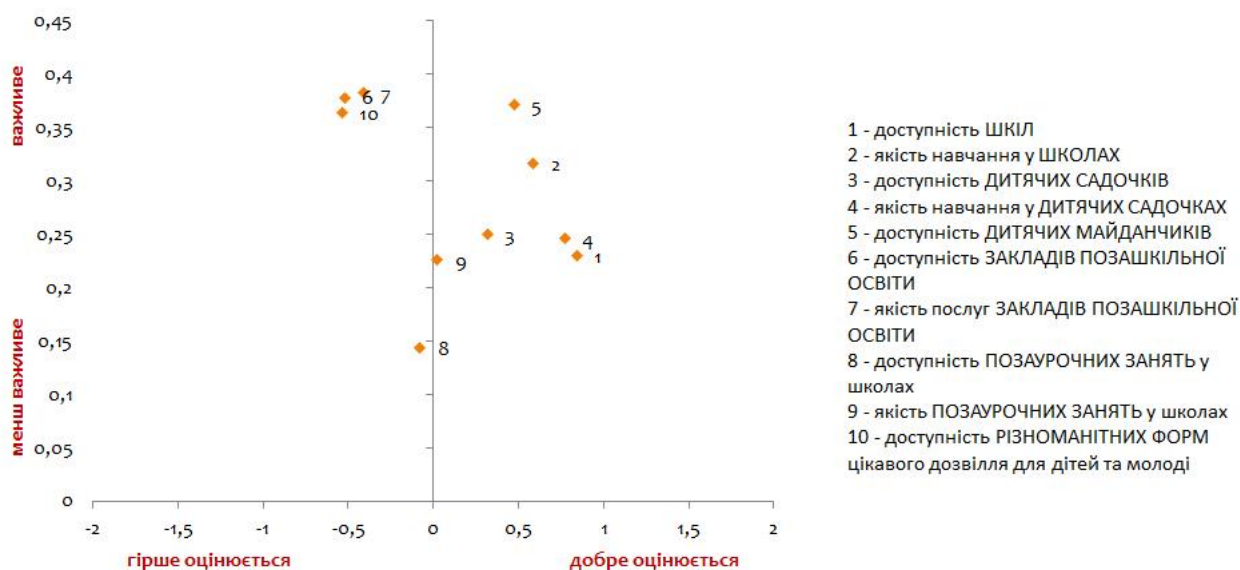
3.8. Оцінювання освіти

Більша частина послуг в сфері освіти оцінена позитивно. Негативні оцінки (за шкалою -2...+2) отримали якість (-0,41) та доступність (-0,52) позашкільної освіти, доступність різноманітних форм дозвілля для дітей та молоді (-0,53) та доступність позаурочних занять в школах (-0,08). Аналіз важливості відповідних оцінок окремих послуг для мешканців, представлений на Малюнку 3, показує, що негативно оцінені послуги щодо якості та доступності позашкільної освіти, доступності різноманітних форм дозвілля для дітей та молоді одночасно є важливими для мешканців, тому на них треба звернути першочергову увагу.

Малюнок 3. Оцінка та важливість освітніх послуг в громаді

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Ця сфера є важливою для значної частини родин в громаді, адже серед опитаних 24,5% мають дітей дошкільного віку, та 25,4% мають дітей шкільного віку. Доступність та якість навчання в школах і дошкільних навчальних закладах, доступність дитячих майданчиків оцінені позитивно, причому дошкільна і шкільна освіта для мешканців є середньо важливою, а особливо важливим є питання дитячих майданчиків. Позитивно оцінені питання освіти мають отримати підтримку і в подальшому хоча б на аналогічному рівні з метою збереження існуючого рівня послуг.

3.9. Оцінка зайнятості населення та підприємництва

Негативна картина спостерігається у оцінках мешканців громади у ключових питаннях економіки, підтримки бізнесу та наявності робочих місць. Тут всі питання було оцінено мешканцями негативно. Так, за шкалою від -2 до +2 доступність робочих місць оцінено -0,97, можливість заснування власного бізнесу -0,78, діяльність організацій підтримки бізнесу -0,74 та підтримка, що надає підприємцям громада -0,6.

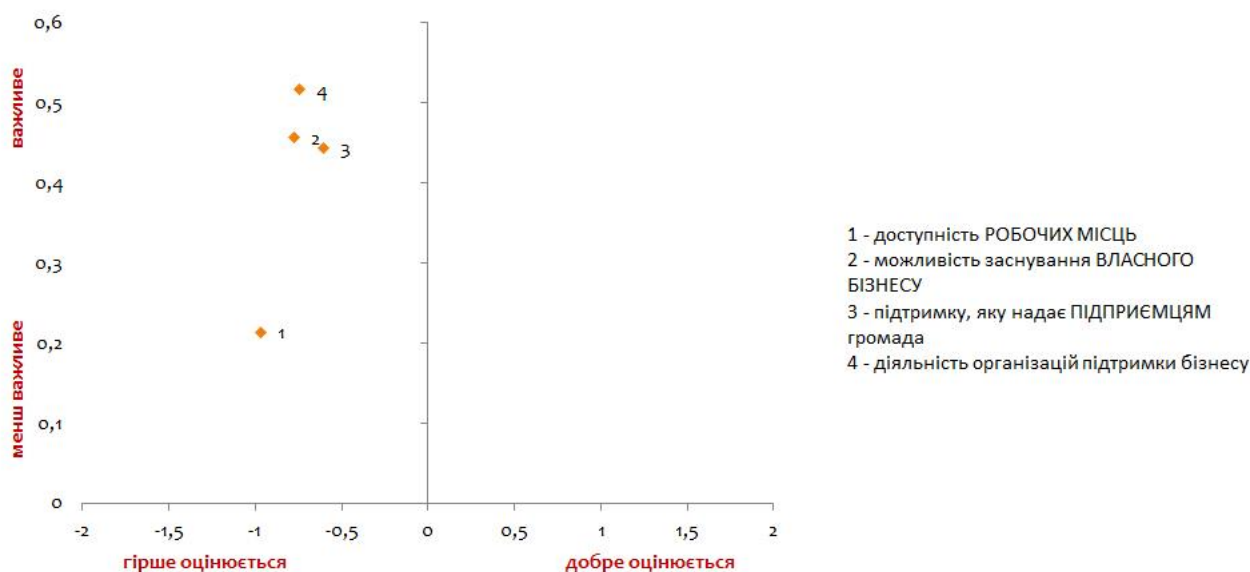
Кількість сімей, в яких основним джерелом доходу є пенсії становить значних 46,6%, що вказує на значну частину мешканців похилого віку та значні соціальні навантаження на бюджет громади. Третина мешканців – 35,1% отримують основний дохід працюючи на ставці, повній або частковій. 9,7% працюють за межами ОТГ у великому місті, 7,1% безробітних, по 5,3% складають студенти та мешканці, що час від часу підробляють в громаді, 4,7% не працює (займається домом), 4,4% веде сільське господарство, і лише 2,1% - приватні підприємці, які отримують основний дохід від власного бізнесу.

А ось оцінка матеріального стану домогосподарств розподілилась таким чином: більше половини опитаних родин (52,3%) визначили свою матеріальну ситуацію як «середньо – вистачає від зарплати до зарплати», відсоток тих жителів, які вважають свою сім'ю бідною значно вище (35,5%) ніж тих, які вважають свою сім'ю багатю (5,5%), 6,7% не визначились зі своєю відповіддю.

Було проведено формування зведеного аналізу за шкалою «важливість/оцінка» групи питань щодо розвитку економіки, результати якого представлено на Малюнку 4.

Мал. 4. Зведена оцінка та важливість різних аспектів існуючої економічної ситуації в громаді

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Найбільш важливими мешканці громади виділили: діяльність організацій підтримки бізнесу, можливість заснування власного бізнесу, підтримку, яку надає підприємцям громада, і менш важливою - доступність робочих місць. Така специфіка важливості окремих питань демонструє, що мешканці вважають більш важливим можливість заснування/розвитку власного бізнесу, ніж можливість працевлаштування. Це вимагає створення механізмів такої підтримки, умов для розвитку бізнесу, що особливо актуально через перспективи збільшення надходжень у місцевий бюджет за рахунок податків і зменшення соціального навантаження.

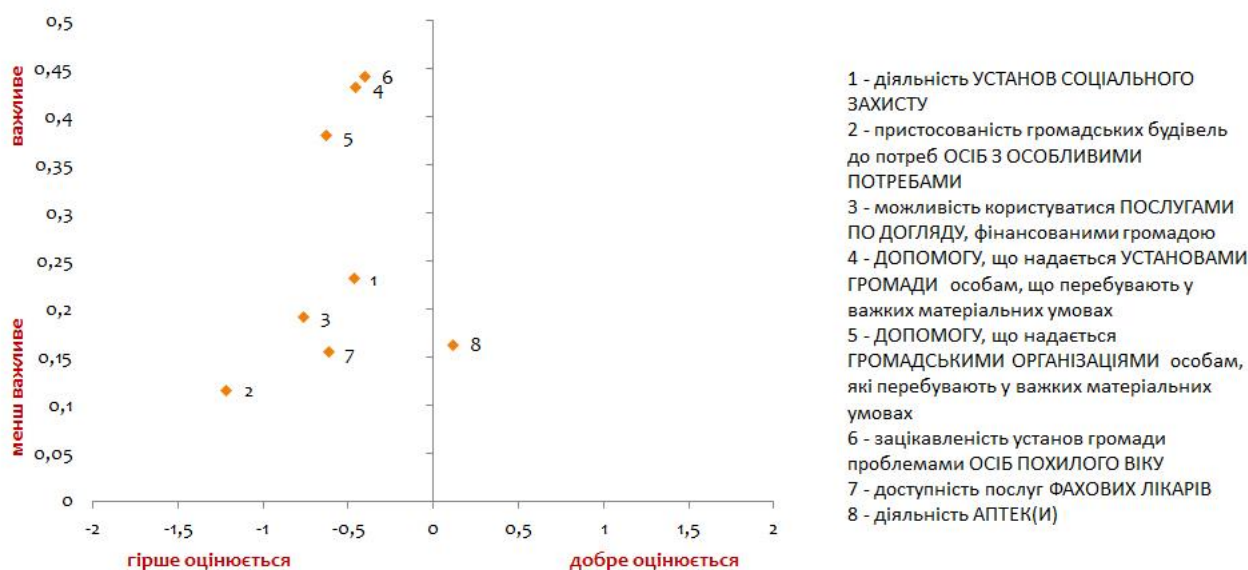
З аналізу відповідей видно, що мешканці, які позитивно оцінюють свою матеріальну ситуацію, дали і позитивні відповіді щодо своєї громади, як місця для проживання. Це засвідчує, що матеріальний стан родини впливає і на оцінку цією родиною громади в цілому, а отже покращуючи рівень добробуту мешканців – зростатиме і позитивний імідж громади.

3.10. Оцінка послуг в сфері соціальної політики і здоров'я

Соціальна сфера вся оцінена негативно, тут немає жодного питання, яке б отримало позитивну оцінку, окрім діяльності аптек (але це питання не є в сфері компетенції громади). Найбільш негативно біло оцінено (за шкалою від -2 до +2) пристосованість будівель до потреб людей з інвалідністю (-1,21), можливість отримати від громади послуги по догляду (-0,76), допомогу потребуючим категоріям від громадських організацій (-0,64) та доступність фахових лікарів (-0,62). Але найбільш важливими мешканці вважають дещо інші питання, а саме – зацікавленість установ громади проблемами осіб похилого віку (можливо це є наслідком вікової структури респондентів опитування) та допомогу від громади та від громадських організацій особам, які перебувають у важких матеріальних умовах. Саме ці три найбільш важливих, але в той же час негативно оцінених питання мають бути вирішені в першу чергу. Питання, що отримало найбільш негативну оцінку (пристосованість будівель до потреб людей з інвалідністю) мешканці визначили як найменш важливим, але це є наслідком низького рівня усвідомлення необхідності дотримання принципів гендерної рівності, тому його вирішення теж має бути включено до першочергових заходів Стратегії. Аналіз оцінки та важливості окремих напрямків даної сфери представлено на Малюнку 5.

Мал. 5. Зведена інформація оцінки та важливості послуг в соціальній сфері

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Якщо проводити паралель між відповідями на питання оцінки матеріальної ситуації в родині та оцінки діяльності установ соціального захисту, то чітко видно що більш позитивну оцінку діяльності дали ті мешканці, які оцінили свою матеріальну ситуацію як «добре». Логічно, що дані послуги є особливо важливими для родин, які мають низький рівень доходів, що і підтверджують отримані результати опитування.

3.11. Оцінювання культури, спорту та відпочинку

У сфері культури, спорту та відпочинку, більшість пунктів оцінено майже нейтрально або дещо позитивно, але з високою важливістю. Негативно оцінено доступність місць відпочинку на природі (-0,2) та доступність місць, в яких дорослі можуть проводити свій вільний час поза домом (-0,3), а також можливість активно займатись спортом (-0,25). Саме ці напрямки також визначено як важливі, а отже – вони мають отримати підтримку в першу чергу. Всі інші пункти отримали нейтральну або позитивну оцінку (від більш важливого до менш важливого): можливість активної участі у різноманітній громадській діяльності (+0,18), можливість брати участь як глядач/слухач у культурному житті (+0,37), можливість брати активну участь у культурній діяльності (+0,1), можливість участі у спортивних заходах як глядач (+0,02), діяльність будинків культури (+0,19) та діяльність бібліотек (+0,35). Ці напрямки мають отримати підтримку хоча б на актуальному рівні. Найменш важливим для мешканців є доступ до мережі інтернет, який одночасно з цим отримав нейтральну оцінку якості 0,01.

Якщо розглядати оцінку цих пунктів опитаними мешканцями в залежності від їх матеріальної ситуації то чітко видно, що більший відсоток позитивних оцінок показали ті мешканці, які визначили свій матеріальний стан як «добре».

3.12. Нагальні проблемні питання

В ході опитування мешканці отримали можливість обрати серед всього спектру послуг ті, які на їхню думку повинні отримати особливу підтримку з боку місцевої влади. Саме це питання є одним з найбільш важливих з точки зору подальшого стратегічного планування, адже дозволяє визначити першочергові напрямки реалізації майбутніх заходів. Отже, найбільш важливими для мешканців є підтримка таких сфер:

- дорожня інфраструктура – 52,2%
- охорона та профілактика здоров'я – 38,6%
- соціальна допомога – 25,4%
- водопостачання – 22,4%

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- освіта і дошкільне виховання – 20,6%
- вуличне освітлення – 18%
- чистота вулиць та громадських місць – 17,4%

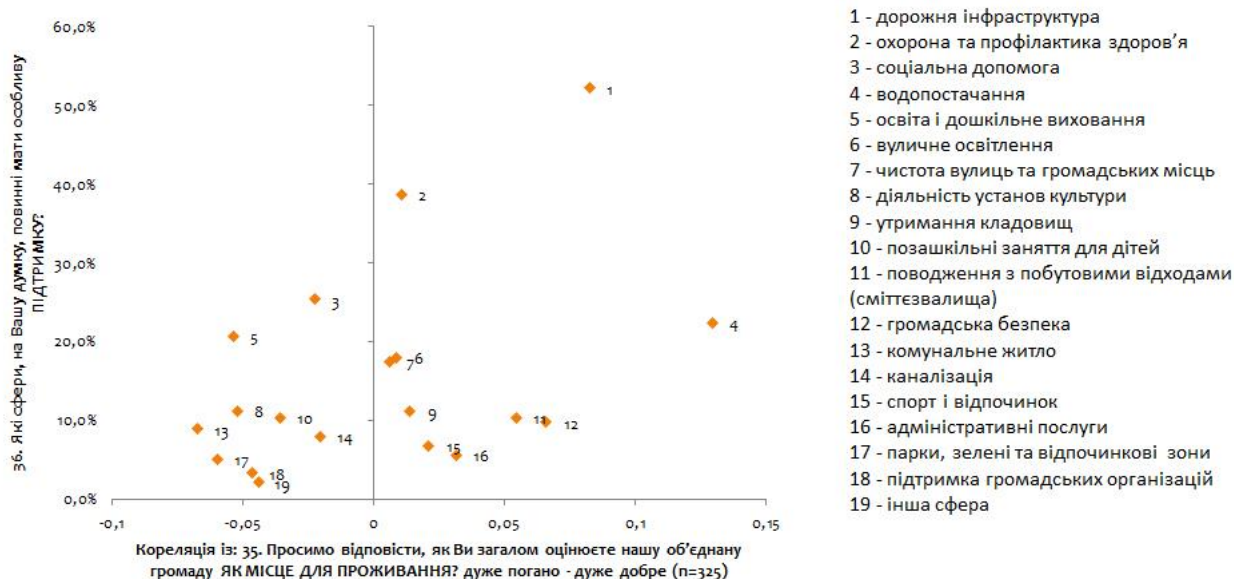
Наступна група отримала дещо меншу оцінку важливості, а саме:

- діяльність установ культури та утримання кладовищ – по 11,2%
- позашкільні заняття для дітей та поводження з побутовими відходами – 10,3%
- громадська безпека – 9,7%
- комунальне житло – 8,8%
- каналізація – 8%
- спорт і відпочинок – 6,8%
- адміністративні послуги – 5,6%
- парки, зелені та відпочинкові зони – 5,0%
- підтримка громадських організацій – 3,2%
- інше – 2,1%.

Як бачимо з відповідей, найбільш нагальними потребами, які потребують скорішого вирішення та повинні мати особливу підтримку, мешканці віднесли: дорожню інфраструктуру, охорону та профілактику здоров'я, соціальну допомогу, водопостачання, освіта і дошкільне виховання, вуличне освітлення та чистоті громадських місць. При цьому, найменше значення для мешканців мають: парки, зелені зони та підтримка громадських організацій

Окрім аналізу важливості цих перспективних напрямків роботи громади, було проведено аналіз щодо важливості цих питань для кожної окремої групи мешканців, які по-різному оцінювали комфортність громади як місця для проживання. Це дає можливість зрозуміти, що є найбільш важливим для мешканців, які оцінюють громаду як комфортно, а що важливо для тих, хто незадоволений з умов проживання в ній. Цей аналіз представлено на Малюнку 6.

Мал. 6. Співставлення оцінки умов проживання в громаді та пріоритетних напрямків її розвитку, визначених мешканцями

Як видно, для мешканців, що позитивно оцінили умови проживання в громаді, найбільш важливими є дорожня інфраструктура і охорона та профілактика здоров'я. Для тих, хто оцінив громаду як некомфортне місце для проживання, найбільш важливими напрямками для вирішення, є проблеми соціальної допомоги та освіти і дошкільного виховання.

Резюме

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Загальна ситуація в Старосалтівській ОТГ є типовою для сільських громад, які мають низку проблем, пов'язаних з низьким рівнем економічного розвитку, зношеністю технічної інфраструктури та відсутністю повноцінного розуміння у мешканців нових умов, в яких вони опинилися після об'єднання. Окремо варто відзначити низьку громадську активність мешканців, які з одного боку не мають бажання брати активну участь в житті громади, а з іншого – не відчують можливостей впливати на процеси прийняття рішень в громаді. Проблемою є і відсутність відчуття внутрішньої інтеграції громади, коли кожен мешканець мав би ідентифікувати себе не як мешканця окремого населеного пункту, а як мешканця всієї громади. Цей напрямок потребує розробки комплексних підходів з метою активізації мешканців і їх активного залучення до управління громадою.

Багато сфер отримали велику кількість практично нейтральних оцінок, що теж може бути пов'язано з тим, що громада тільки проходить шлях перебирання на себе нових функцій та обов'язків, отриманих після об'єднання та переходу на нові умови функціонування і управління.

Найбільш проблемними сферами, які практично повністю отримали негативну оцінку з зазначенням високого рівня важливості для респондентів, стали сфера економіки (можливості для створення/розвитку власного бізнесу, підтримка бізнесу з боку громади) та сфера технічної інфраструктури (особливо стану доріг, їх пристосованості для потреб пішоходів/велосипедистів, транспортного сполучення, навколдорозжовної інфраструктури і освітлення). Є проблеми і в забезпеченні якісної позашкільної освіти, позаурочних занять, доступності дитячих і спортивних майданчиків. Серед відповідей на різні питання неодноразово відзначались проблеми, пов'язані з можливостями проведення вільного часу поза домом як для дітей і молоді, так і для дорослих, а також низький рівень пропозиції культурного відпочинку та рекреації. Зважаючи на велику кількість людей похилого віку, що проживають в громаді, відзначено наявність низки проблем в соціальній сфері, яка також переходить в управління громадою.

В той же час, громада має певні позитивні риси, зокрема, це бажання людей до започаткування власного бізнесу, відсутність в громаді етнічних, релігійних або інших конфліктів, а також те, що більшість мешканців все-таки хочуть залишитись жити в цій громаді, а отже – готові долучатись до процесів, що в ній відбуватимуться.

4. Аналіз SWOT

Співставлення сильних та слабких сторін аналізованої громади (в даному випадку – Старосалтівської ОТГ), а також ідентифікація її шансів та загроз розвитку є класичним інструментом, який багато років використовується в стратегічному аналізі. Назва SWOT є похідною з англійської мови і означає:

- S – Strengths / Сила (переваги, сильні сторони внутрішнього характеру)
- W – Weaknesses / Слабкість (проблеми, слабкості внутрішнього характеру)
- O – Opportunities / Можливість (шанси, можливості зовнішнього характеру)
- T – Threats / Загроза (загрози зовнішнього характеру).

Аналіз SWOT є свого роду містком між діагнозом громади та стратегією її розвитку – ідентифіковані сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості і загрози є підсумком існуючої ситуації в громаді, а одночасно з цим – вступом до визначення перспектив її розвитку, який повинен базуватись на наявних власних перевагах та шансах, що з'являються в оточенні. Нижче представлено результати аналізу SWOT, який було розроблено для Старосалтівської ОТГ, з поділом на кілька сфер її функціонування.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Селищний голова, якому довіряють 2. Створений Центр надання адміністративних послуг 3. Створений Відділ освіти і культури 4. Створений веб-сайт ради і профіль на Facebook 5. Висока активність у залученні міні-грантів 6. Депутати готові до співпраці задля розвитку громади 7. Активне використання навчальних можливостей для підвищення кваліфікації персоналу органів управління громадою 8. 25% працівників виконавчих органів громади мають менше 40 років 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність належних умов праці (адміністративний будинок будується) 2. Відсутність належного інформування мешканців про діяльність громади 3. Відсутність системи підвищення кваліфікації працівників 4. Недостатня кількість підготовлених належним чином спеціалістів 5. Низька активність мешканців у співпраці з адміністрацією громади 6. Слабо розвинений громадський транспорт, що призводить до ускладнень в добиранні на роботу 7. Відсутність працівника, який відповідає за написання інвестиційних проектів
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Близьке сусідство з Харковом (можливість контактів з керівництвом області) 2. Співпраця з іншими органами місцевого самоврядування й організаціями 3. Можливість підвищення кваліфікації працівників 4. Можливість додаткової винагороди для працівників, які відповідають за реалізацію зовнішніх проектів 5. Співпраця з Харківським регіональним інститутом державного управління (ХРІДУ НАДУ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміна сильного лідера громади 2. Втрата довіри до влади й адміністрації 3. Погіршення демографічної ситуації 4. Можливість зупинки реформи місцевого самоврядування 5. 20% працівників виконавчих органів не проживають на території громади 6. Нерівномірний розподіл бюджету
Інфраструктура і використання території	
Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Зручне розташування і добре транспортне сполучення (дорога, перевізники) з Харковом і Вовчанськом (районний центр) 2. У Старому Салтові повноцінна телекомунікаційна інфраструктура 3. У кожному більшому населеному пункті є будівлі громадського призначення (клуби, бібліотеки, будинки культури, школи, дошкільні заклади) 4. Придатність території для розвитку "зеленого туризму" 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поганий стан доріг, які з'єднують окремі населені пункти 2. Погане транспортне сполучення населених пунктів з адміністративним центром громади 3. Поганий стан криниць, очисних споруд 4. Загроза забруднення водосховища каналізаційними стоками 5. Недостатня кількість технічного обладнання у комунальному підприємстві 6. Значні енерговитрати в будинках, які утримує громада 7. Стара система освітлення вулиць 8. Поганий стан сміттєзвалища

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>5. Громада має власне комунальне підприємство</p>	<p>9. Значні витрати питної води, спричинені власниками приватних басейнів і підливанням приватних територій</p> <p>10. Слабо розвинена каналізаційна система</p> <p>11. Відсутність розробленої системи вивозу сміття</p> <p>12. Відсутність Генерального плану</p> <p>13. На території громади є населені пункти, в яких проживає менше 30 мешканців, для яких треба забезпечити необхідну інфраструктуру</p> <p>14. Відсутність питної води у багатьох населених пунктах</p> <p>15. Недостатнє охоплення Інтернет-зв'язком</p> <p>16. Відсутність Wi-Fi у громадських місцях</p> <p>17. Більшість будівель, які перебувають на утриманні громади, потребують ремонту</p> <p>18. Значна кількість будинків, які перебувають на утриманні ОТГ і не використовуються (не проводяться тендери на оренду і продаж)</p> <p>19. Немає реєстру вільних об'єктів нерухомості</p>
Можливості	Загрози
<p>1. Розвиток інвестиційної інфраструктури</p> <p>2. Розвиток туристичної інфраструктури</p> <p>3. Популярність енергоефективних технологій</p> <p>4. Допомога з державного бюджету на розвиток інфраструктури</p> <p>5. Подані пропозиції на залучення фінансової підтримки для розвитку технічної інфраструктури</p>	<p>1. Екологічні загрози, спричинені сміттєзвалищем</p> <p>2. Суспільство, які стає біднішим і не має коштів на користування новою інфраструктурою</p> <p>3. Неприятливий інвестиційний клімат</p> <p>4. Зростаючі витрати на утримання інфраструктури</p> <p>5. Наявна інфраструктура не приваблює нових мешканців</p> <p>6. Зменшення фінансування з державного бюджету</p>
Економіка	
Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1. Значні доходи бюджету громади від податків з с/г підприємств</p> <p>2. Невисокий рівень реального безробіття</p> <p>3. Відкритість до співпраці з інвесторами (податкові преференції)</p>	<p>1. Низькі доходи для громади від туризму</p> <p>2. Економіка громади залежить від доходів з сільського господарства</p> <p>3. На території громади немає можливостей для переробки продовольчих товарів</p> <p>4. Відсутність промисловості</p> <p>5. Слабо розвинена інфраструктура</p> <p>6. Сфера послуг - це, здебільшого, "чорний ринок"</p> <p>7. Відсутність комунального ринку обмежує розвиток торгівлі</p> <p>8. Відсутність пропозицій та інформації для інвесторів</p> <p>9. Немає консультаційної підтримки для підприємців-початківців</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Можливості	Загрози
1. Можливість розвитку сільськогосподарського виробництва 2. Створення робочих місць новими підприємствами 3. Розвиток екологічного туризму 4. Покращення стану інфраструктури 5. Зростання доходів мешканців 6. Мешканці інших громад (зокрема, Волончавської громади), які працюють на території Старосалтівської ОТГ 7. Потенціал кваліфікованих людських ресурсів, які готові працювати 8. Земельні й екологічні ресурси	1. Неврегульована податкова політика 2. Високі відсотки на кредити (20%) 3. Відсутність можливості кредитувати розвиток аграрних господарств 4. Залежність доходів громади від сільського господарства 5. Близькість до Росії 6. Корупція на вищих рівнях влади 7. Неприятливий інвестиційний клімат 8. Нестабільна ситуація в країні 9. Можливість розпаду фірм – банкрутства 10. Законодавство, яке часто змінюється 11. Старіюче суспільство. 12. Школи, в яких зменшується кількість учнів 13. Бідніюче суспільство
Середовище і туризм	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Наявність водосховища 2. Туристичні бази 3. Висока якість ґрунтів, придатна для вирощування с/г продукції 4. Близькість до Харкова 5. Близькість до археологічного музею 6. Багаті природні ресурси (річка, озера, ліси) 7. Добре транспортне сполучення з Харкова до Старого Салтова	1. Велика кількість нелегальних сміттєзвалищ 2. Погана якість доріг і відсутність громадського транспорту між населеними пунктами громади 3. Відсутність підготовленої туристичної пропозиції 4. Відсутність інформації на веб-сайті про туристичні можливості громади 5. Недостатня туристична інфраструктура 6. Відсутність зон відпочинку для мешканців 7. Відсутність пляжу біля річки
Можливості	Загрози
1. Створення місць відпочинку (пляжів) 2. залучення інвесторів (існує потенціал) 3. Покращення реклами переваг громади 4. Можливість активізації мешканців у сфері розвитку агротуризму	1. Нестабільне законодавство, в якому є прогалини, обмежуючі можливості ради громади у питаннях контролю над земельними ресурсами на її території 2. Висока кількість пожеж у лісах 3. Забруднення сміттям лісів і річок 4. Відсутність мотивації мешканців до діяльності у сфері агротуризму
Суспільство, людський капітал	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Відремонтований центральний будинок культури у Старому Салтові	1. Високі витрати на утримання будинків зі сфер освіти і культури 2. Недостатня кількість місць у дошкільних закладах

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

2. У Зарічному знаходиться найгарніший будинок культури в області 3. Висока кваліфікація кадрів 4. Школи і дошкільні заклади з високою якістю навчання 5. Добра співпраця керівництва громади з мешканцями	3. Старі приміщення шкіл і дошкільних закладів 4. Недостатня кількість фахівців, які можуть проводити додаткові заняття 5. Відсутність сучасних комп'ютерів і якісного інтернет-зв'язку у сільських школах і бібліотеках 6. Поганий стан будинків культури у населених пунктах поза межами Старого Салтова 7. Відсутність можливостей для відвідання шкіл неповносправними учнями 8. Поганий стан шкільних автобусів 9. Низька наповненість шкіл 10. Високі витрати на утримання шкіл 11. Недостатня можливість доступу до швидкісного Інтернету 12. Низька активність громадських організацій
Можливості	Загрози
1. Розвиток громадянського суспільства 2. Підвищення можливостей здобуття освіти 3. Підвищення доступності культури і покращення якості послуг у сфері культури 4. Розвиток підприємливості серед мешканців 5. Залучення молоді до справ громади	1. Нестабільність у державі 2. Невпевненість у питаннях освітніх реформ 3. Оптимізація мережі освітніх і медичних закладів 4. Слабка матеріальна база шкіл 5. Недостатні умови для приваблення молодих людей (відсутність житла, висока ціна на нього)

5. Бачення розвитку громади

Як було представлено в вступній частині документу, бачення розвитку громади визначає бажаний для мешканців образ (вигляд громади) в перспективі найближчих років, тобто воно є свого роду «фото» громади, яке показує, як вона повинна конкретно виглядати і які функції виконувати.

Напрацьоване Групою стратегічного планування бачення розвитку Старосалтівської ОТГ звучить так:

Старосалтівська ОТГ – територія високого рівня життя, активності та інтеграції мешканців, що досягається завдяки розвинутій інфраструктурі та добре функціонуючій сфері суспільних послуг, зокрема в освіті, культурі, спорті та охороні здоров'я. Робочі місця забезпечуються за рахунок багаточисельних малих та середніх підприємств, в тому числі в сфері переробки сільгосппродукції. Багатства природного середовища сприяють громаді в подальшому сталому розвитку як відомого та привабливого осередку активного туризму.

Записи представленого бачення майбутнього громади вказують, що в першу чергу вона має стати привабливим місцем проживання для своїх мешканців. Цю привабливість формуватимуть задовільний рівень життя в добре організованій спільноті, в якій панує взаєморозуміння. Це стане можливим в тому числі завдяки доступу до сучасної технічної інфраструктури та широкій пропозиції в сфері суспільних пслуг. Економіка громади базуватиметься на малому та середньому підприємництві, в тому числі в сфері переробки власної сільськогосподарської продукції. Завдяки сприятливим природнім умовам активно розвиватиметься сфера туризму.

6. Стратегічні та операційні цілі

Стратегічні цілі безпосередньо виникають з бачення та визначають напрямки розвитку громади, які вказані в баченні; в той самий час вони дозволяють зберегти чіткий поділ стратегії, згрупувати операційні цілі. Їх реалізація в прийнятій часовій перспективі (в даному документі – до 2026 року) повинна призвести до досягнення відповідного стану розвитку громади, окресленого в її баченні. В свою чергу, **операційні (конкретні) цілі** мають характер короткотерміновий (до 2021 року) і завдяки цьому їх можна визначити більш детально і їх реалізація наближає громаду до досягнення стратегічних цілей. Необхідно підкреслити, що реалізація всіх цілей буде вести до задоволення потреб всіх мешканців з дотриманням принципів рівності статей, без дискримінації за віковою, соціальною, професійною, політичною приналежністю чи за місцем походження.

Нижче представлено список запланованих стратегічних та операційних цілей:

Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади

Операційна ціль 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку

Операційна ціль 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я

Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади

Операційна ціль 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища

Операційна ціль 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)

Операційна ціль 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку

Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму

Операційна ціль 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу

Операційна ціль 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму

Операційна ціль 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів

Операційна ціль 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів

Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління

Операційна ціль 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні

Операційна ціль 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг.

Перша стратегічна ціль стосується питань суспільного розвитку громади. Реалізація підпорядкованих цій стратегічній цілі більш конкретних (операційних) цілей сприятиме особистому, різнобічному розвитку мешканців громади та забезпечить високий рівень підтримки найбільш потребуючим членам місцевої

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

спільноти. Доступність суспільних послуг безпосередньо в місці проживання, в громаді, для мешканців є не менш важливим, ніж доступність до якісної технічної інфраструктури. Результати проведеного соціологічного дослідження свідчать, що до п'яти аспектів життя на території громади, які в першу чергу повинні бути проінвестовані, увійшли: охорона та профілактика здоров'я, соціальна допомога, освіта та позашкільне виховання. В Смарсалтівській ОТГ, мабуть як і в багатьох інших об'єднаних громадах України, суттєвою перешкодою для досягнення високого рівня надання суспільних та соціальних послуг є стан та оснащення наявних комунальних об'єктів і ділянок у відповідних сферах. Через це в першу чергу необхідним є проведення оптимізації наявної бази (яка часто перевищує реальні потреби громади, наприклад у випадку шкіл), далі модернізація основних об'єктів, а лише після цього – розвиток послуг для мешканців та гостей громади.

Друга стратегічна ціль пов'язана з розвитком технічної інфраструктури та забезпеченням екологічної безпеки громади. Ці дві сфери мають значний взаємний зв'язок між собою, оскільки розбудова технічної інфраструктури найчастіше означає одночасне покращення стану навколишнього середовища. Це стосується, наприклад, мереж каналізування та очищення стоків, системи роздільного збору, сортування і захоронення твердих побутових відходів, або також термомодернізації об'єктів публічного користування. Гарний стан технічної інфраструктури є обов'язковим елементом досягнення високих стандартів проживання на цій території. Результати дослідження думки мешканців продемонстрували, що однозначним пріоритетом в даній сфері мають бути дороги та навколо дорожня інфраструктура, тобто тротуари, вело доріжки, або вуличне і дорожнє освітлення. Важливими для мешканців також виявились чистота та естетика публічних місць, з чим пов'язано і наявність добре організованої системи поводження з твердими побутовими відходами. Реалізація даної цілі має відбутись також і через виконання комплексних заходів з термомодернізації комунальних об'єктів, що матиме не тільки позитивний екологічний аспект, а й призведе до значного зменшення бюджетних видатків громади на утримання цих об'єктів. Високоякісна технічна інфраструктура громади – сьогодні це не лише одна з вимог сучасного цивілізаційного розвитку, а й базова умова для подальшого економічного розвитку громади. Як вже згадувалось вище, інвестиції в цю сферу призведуть до покращення екологічної ситуації, а отже – до забезпечення життя в більш приязному та здоровому середовищі, що позитивно впливатиме на підвищення рівня привабливості території Старосалтівської громади для потенційних, нових мешканців, туристів і інвесторів. Це особливо важливе у випадку Старосалтівської ОТГ, яка планує досягти свого успішного майбутнього в значній мірі через розвиток сфер туризму і супутніх послуг.

Третя стратегічна ціль пов'язана з сприянням та підтримкою економічного розвитку громади. Мешканці завжди очікують від влади громади активної боротьби з безробіттям через безпосереднє створення робочих місць в бізнесі. В той же час, з точки зору чинного законодавства, а також фінсових можливостей громади, це неможливо. Але орган місцевого самоврядування має механізми сприяння економічному розвитку через створення якомога кращих умов для створення, ведення та розвитку бізнесу. Підприємництво є основною умовою зменшення безробіття на території громади, а через це – підвищення рівня життя мешканців. Покращення ситуації в місцевому бізнесі – це збільшення надходжень до бюджету громади та зменшення видатків на соціальне забезпечення. Реалізації цієї стратегічної цілі стане можливою шляхом досягнення чотирьох операційних цілей, які їй підпорядковані. Вони стосуються підтримки розвитку малих та середніх підприємств (особливо в сферах сільського господарства і переробки, екологічної енергетики та туризму), забезпечення високого рівня обслуговування інвесторів та ефективної промоції громади і її потенціалу.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Четверта стратегічна ціль стосується сприяння активізації і внутрішній інтеграції мешканців, а також досягненню ефективного управління громадою. Обидва вищевказаних аспекти є особливо важливими через констатовану в рамках досліджень малу активність мешканців українських громад, особливо сільських. Така ситуація виникає, передусім, через низький матеріальний достаток родин та брак вільного часу (тривалий час праці, необхідність доїзду до великих міст, де є робота). Мешканці і надалі почуваються членами своїх окремих, невеликих населених пунктів, а не мешканцями об'єднаної територіальної громади. Крім того, часто панує зневіра по відношенню до влади, до можливості позитивних змін, в тому числі в ситуації наростання конфронтації між Україною та сусідніми державами, до яких мешканці раніше постійно виїжджали, в тому числі і на роботу. Зважаючи на вищезазначені проблеми, ефективне управління громадою є особливим, важливим та специфічним аспектом, і з впевненістю можна сказати що він є найбільшим викликом місцевої влади в сучасних умовах автономного функціонування ОТГ після об'єднання кількох, в значній мірі залежних від району громад. Ефективне управління повинно також полягати і в прийнятті важких стратегічних рішень, ефективній організації роботи всіх служб, але в той же час – і в активізації та сприянні інтеграції громадськості.

Ефективне досягнення цілей вимагає приготування та впровадження відповідного їм плану заходів. Він був представлений в розділі 11 цього документу. Він має короткотерміновий характер, включає в себе 2018-2021 роки. Наступні роки впровадження стратегії вимагатимуть підготовки чергових планів заходів. В свою чергу в Додатку 3 цього документу включено карти ключових стратегічних проектів, про фінансування яких громада планує звертатись в рамках програми ДОБРЕ.

7. Показники впливу

Показники впливу демонструють **оцінку просування в досягненні операційних цілей (конкретних цілей)**, які записані в стратегії. Завдяки ним ми можемо оцінити як остаточні, згенеровані результати впровадження заходів, так і під час їх реалізації систематично відслідковувати, чи реалізація стратегії йде у відповідному напрямку.

Нижче представлено аналіз показників впливу для кожної операційної цілі.

Операційна ціль 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку

- покращення рівня освіти
- зменшення витрат на освіту в розрахунку на 1 учня
- підвищення рівня задоволення учнів та батьків з освітньої пропозиції
- збільшення пропозиції в сфері культури на території громади
- підвищення рівня участі мешканців в культурному житті громади
- підвищення рівня задоволення мешканців від доступності різних форм культурної пропозиції
- підвищення якості послуг в сфері відпочинку
- зростання рівня участі мешканців в спортивному житті громади
- підвищення рівня задоволення мешканцями доступності різних форм заходів
- підвищення рівня внутрішньої інтеграції громади

Операційна ціль 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я

- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері соціальних послуг
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері соціальних послуг
- підвищення рівня надання та покращення якості наданих послуг в сфері охорони здоров'я

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- зменшення рівня захворюваності мешканців
- покращення стану здоров'я мешканців громади
- підвищення рівня задоволення мешканцями пропозицією в сфері медичних послуг

Операційна ціль 2.1. Розвиток технічної інфраструктури та охорона навколишнього середовища

- покращення стану дорожньої та придорожньої інфраструктури на території громади
- покращення умов та безпеки поїздок по території громади
- покращення внутрішньої і зовнішньої комунікації та доступності в громаді
- покращення оснащення громади інфраструктурою водопостачання і водовідведення
- зменшення рівня забруднення навколишнього середовища побутовими відходами
- підвищення рівня піклування мешканців про навколишнє середовище
- збільшення естетичного вигляду громади
- збільшення кількості використання альтернативних видів палива
- зменшення видатків на опалення
- збільшення місця для відпочинку
- Збільшення кількості комунальних послуг

Операційна ціль 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури

- кількість об'єктів суспільної інфраструктури, що пристосовані до потреб осіб з інвалідністю
- покращення стану спортивної інфраструктури
- покращення стану інфраструктури об'єктів освіти (приміщення, будинки, пришкольні майданчики)
- покращення умов навчання та науки
- покращення стану інфраструктури культури (будинки культури, клуби, бібліотеки)
- покращення стану інфраструктури здоров'я
- покращення стану загальнодоступної спортивної та відпочинкової інфраструктури

Операційна ціль 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку

- зменшення кількості пожеж та їх наслідків
- покращення стану безпеки на вулицях та громадських місцях
- зростання відчуття безпеки мешканцями громади

Операційна ціль 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу

- збільшення використання об'єктів та територій
- збільшення кількості підприємств
- збільшення рівня працевлаштування в секторі малого та середнього бізнесу
- посилення задоволення за підтримки громади

Операційна ціль 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму

- збільшення кількості фірм в сферах сільського господарства, ефективної енергетики та туризму
- збільшення рівня працевлаштування
- посилення задоволення за підтримки громади

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- зростання кількості туристів

Операційна ціль 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів

- збільшення кількості СПД, що працюють на території громади
- збільшення кількості робочих місць
- збільшення кількості інвестицій
- збільшення рівня виробництва
- посилення задоволення за підтримки громади

Операційна ціль 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів

- збільшення кількості інвесторів та туристів
- збільшення кількості СПД, що працюють на території громади
- збільшення кількості робочих місць

Операційна ціль 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні

- підвищення кількості громадських організації та їх членів
- підвищення рівня громадської активності мешканців
- зростання відчуття внутрішньої інтеграції мешканців громади

Операційна ціль 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг

- покращення умов та якості обслуговування клієнтів в виконавчих органах ОТГ
- підвищення рівня задоволеності мешканців функціонуванням органу місцевого самоврядування і рівня услуг, що ним надається
- збільшення бюджетних надходжень
- покращення рівня комунікації з мешканцями
- збільшення кількості прописаних мешканців на території громади.

Всі вищевказані показники мають спільно утворити умови для покращення стандартів життя мешканців громади, а завдяки цьому - підвищення рівня задоволення від проживання на території громади. Тому всі ці показники можна умовно включити в вищезазначені загальні показники, які найкраще вимірювати шляхом циклічного опитування мешканців громади.

8. Збіжність між стратегією розвитку громади та іншими стратегічними документами

Окрім того, що місцеве самоврядування громади є незалежним органом та діє автономно в сфері стратегічного планування, положення Стратегії розвитку громади повинні відповідати положенням стратегічних документів вищих рівнів, таких як область чи країна, особливо у випадках щодо тих елементів стратегій вищого рівня, які безпосередньо стосуються громади. В даному розділі представлено, що і бачення, і стратегічні цілі громади відповідають положенням стратегій області та України.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

8.1. Збіжність стратегічних та операційних цілей Стратегії Старосалтівської ОТГ та Стратегії розвитку Харківської області на період до 2020 р

Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 р	Стратегія розвитку Старосалтівської об'єднаної територіальної громади
Стратегічна ціль № 3. Ефективне управління місцевим розвитком 6. Впровадження системи електронного урядування та інформаційного забезпечення прийняття державних управлінських рішень в роботу регіональних та місцевих органів влади	Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.1. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг
Стратегічна ціль № 3. Ефективне управління місцевим розвитком 2. Перехід від освоєння бюджетних коштів до проектного управління, орієнтованого на конкретний результат для конкретної території	Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль № 3. Ефективне управління місцевим розвитком 4. Системне залучення у місцевий розвиток коштів міжнародних фінансових організацій (в т.ч. на грантовій основі), проектів міжнародної технічної допомоги, пільгових кредитів та кредитів із грантовою часткою	Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку
Стратегічна ціль № 3. Ефективне управління місцевим розвитком 2. Перехід від освоєння бюджетних коштів до проектного управління, орієнтованого на конкретний результат для конкретної території	Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.3. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль № 3. Ефективне управління місцевим розвитком 4. Системне залучення у місцевий розвиток коштів міжнародних фінансових організацій (в т.ч. на грантовій основі), проектів міжнародної технічної допомоги, пільгових кредитів та кредитів із грантовою часткою	Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.3. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль № 2. Зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричний розвиток 1. Впровадження механізмів співробітництва територіальних громад для посилення можливостей їхнього розвитку шляхом об'єднання у спільний соціально-економічний, інвестиційний простір із єдиним планувальним, розселенським і природно-	Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>екологічним каркасом, узгодженим використанням об'єктів інфраструктури, територій і ресурсів</p>	
<p>Стратегічна ціль № 2. Зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричний розвиток</p> <p>5. Широке залучення громадських організацій та бізнесу на районному та місцевому рівні до надання соціальних послуг населенню, розвитку інфраструктури здорового способу життя та дитячої інфраструктури на основі соціального партнерства та аутсорсингу</p>	<p>Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади</p> <p>Операційна ціль № 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)</p>
<p>Стратегічна ціль № 2. Зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричний розвиток</p> <p>1. Впровадження механізмів співробітництва територіальних громад для посилення можливостей їхнього розвитку шляхом об'єднання у спільний соціально-економічний, інвестиційний простір із єдиним планувальним, розселенським і природно-екологічним каркасом, узгодженим використанням об'єктів інфраструктури, територій і ресурсів</p>	<p>Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади</p> <p>Операційна ціль № 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>7. Розвиток внутрішньо обласного рекреаційного та подієвого туризму як галузі малого та середнього бізнесу, що має високий потенціал створення нових робочих місць і розширення дохідної бази місцевих бюджетів в умовах зростання попиту на послуги туризму і дозвілля з боку населення обласного центру</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>9. Розвиток ланцюгів додавання вартості малих і середніх агровиробників через формування кооперативних об'єднань, збутових асоціацій, переробних підприємств</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>1. Забезпечення енергобезпеки регіону за рахунок підвищення енергоресурсо ефективності економіки шляхом залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій у модернізацію фондів промисловості та</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму</p>

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>підприємств житлово-комунального господарства, розвиток відновлюваної та альтернативної енергетики на власній сировинній базі (біомасі, бурому вугіллі, твердих побутових відходах тощо), забезпечення збалансованості енергосистеми маневреними потужностями</p>	
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>7. Розвиток внутрішньо обласного рекреаційного та подієвого туризму як галузі малого та середнього бізнесу, що має високий потенціал створення нових робочих місць і розширення дохідної бази місцевих бюджетів в умовах зростання попиту на послуги туризму і дозволя з боку населення обласного центру</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>9. Розвиток ланцюгів додавання вартості малих і середніх агровиробників через формування кооперативних об'єднань, збутових асоціацій, переробних підприємств</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>8. Розвиток внутрішньо обласного туризму як економіко та бюджетотворюючого сектору територіальних громад</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p> <p>4. Диверсифікація зовнішніх ринків та географії залучення інвестицій, включення підприємств регіону до міжнародних технологічних ланцюгів і коопераційних мереж шляхом налагодження маркетингової діяльності за кордоном з використанням можливостей дипломатичних представництв України, бізнес-асоціацій, діаспори, а також політико-економічних кіл, зацікавлених у співпраці з Україною. Пріоритети: країни ЄС, США, Канада, Китай та інші країни Азії, країни Африки, Близького Сходу, Латинської Америки</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів</p>
<p>Стратегічна ціль № 1. Конкурентоспроможність економіки та зростання ВРП</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за</p>

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>4. Диверсифікація зовнішніх ринків та географії залучення інвестицій, включення підприємств регіону до міжнародних технологічних ланцюгів і коопераційних мереж шляхом налагодження маркетингової діяльності за кордоном з використанням можливостей дипломатичних представництв України, бізнес-асоціацій, діаспори, а також політико-економічних кіл, зацікавлених у співпраці з Україною. Пріоритети: країни ЄС, США, Канада, Китай та інші країни Азії, країни Африки, Близького Сходу, Латинської Америки</p>	<p>рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів</p>
<p>Стратегічна ціль № 2. Зменшення територіальних диспропорцій у якості життя та поліцентричний розвиток</p> <p>5. Широке залучення громадських організацій та бізнесу на районному та місцевому рівні до надання соціальних послуг населенню, розвитку інфраструктури здорового способу життя та дитячої інфраструктури на основі соціального партнерства та аутсорсингу</p>	<p>Стратегічна ціль № 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління</p> <p>Операційна ціль № 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку Партиципативної демократії на місцевому рівні</p>
<p>Стратегічна ціль № 3. Ефективне управління місцевим розвитком</p> <p>1. Впровадження принципів суспільно-приватного партнерства в усіх сферах управління розвитком регіону та місцевих громад</p>	<p>Стратегічна ціль № 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління</p> <p>Операційна ціль № 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку Партиципативної демократії на місцевому рівні</p>

8.2. Збіжність стратегічних та операційних цілей Стратегії розвитку Старосалтівської ОТГ та Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 р	Стратегія розвитку Старосалтівської об'єднаної територіальної громади
<p>Стратегічна ціль №3. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку</p> <p>3.3. Підвищення якості державного управління регіональним розвитком</p>	<p>Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади</p> <p>Операційна ціль № 1.1. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг</p>
<p>Стратегічна ціль №1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів</p> <p>1.3. Підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку регіонів</p> <p>Розвиток інтелектуального капіталу</p>	<p>Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади</p> <p>Операційна ціль № 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку</p>

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Розвиток підприємницького середовища та конкуренції на регіональних товарних ринках	
Стратегічна ціль №2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток 2.3. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання: Підвищення стандартів життя в сільській місцевості	Стратегічна ціль № 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади Операційна ціль № 1.3. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я
Стратегічна ціль №2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток 2.3. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання: Надання якісних житлово-комунальних послуг, забезпечення житлом Підвищення стандартів життя в сільській місцевості Надання якісних послуг транспорту та зв'язку Надання якісних житлово-комунальних послуг, забезпечення житлом	Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища
Стратегічна ціль №2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток 2.3. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання: Підвищення стандартів життя в сільській місцевості Соціокультурний розвиток Створення умов для формування здорового населення	Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)
Стратегічна ціль №2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток 2.3. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання	Стратегічна ціль № 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади Операційна ціль № 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку
Стратегічна ціль №1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів 1.1. Підвищення ролі та функціональних можливостей міст у подальшому розвитку регіонів Розвиток інфраструктури міст Підтримка інтегруючої ролі міст як центрів економічного та соціального розвитку	Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму Операційна ціль 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

<p>Стратегічна ціль №2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток</p> <p>2.2. Запобігання збільшенню диспропорцій, що гальмують розвиток регіонів</p> <p>Узгодженість політики стимулювання розвитку “точок зростання” та підтримки економічно менш розвинутих і депресивних територій</p> <p>Створення умов для продуктивної праці населення</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу</p>
<p>Стратегічна ціль №1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів</p> <p>1.2. Створення умов для поширення позитивних процесів розвитку міст на інші території, розвиток сільської місцевості</p> <p>Розвиток сільської місцевості</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму</p>
<p>Стратегічна ціль №1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів</p> <p>1.3. Підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку регіонів</p> <p>Раціональне використання природно-ресурсного потенціалу, збереження культурної спадщини та найцінніших природних територій</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму</p>
<p>Стратегічна ціль №1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів</p> <p>1.3. Підвищення ефективності використання внутрішніх факторів розвитку регіонів</p> <p>Підвищення рівня інноваційної та інвестиційної спроможності регіонів</p> <p>Розвиток підприємницького середовища та конкуренції на регіональних товарних ринках</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів</p>
<p>Стратегічна ціль №1. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів</p> <p>1.2. Створення умов для поширення позитивних процесів розвитку міст на інші території, розвиток сільської місцевості</p> <p>Розвиток сільської місцевості</p>	<p>Стратегічна ціль № 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму</p> <p>Операційна ціль № 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів</p>
<p>Стратегічна ціль №2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток</p> <p>2.3. Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання:</p> <p>Підвищення стандартів життя в сільській місцевості</p>	<p>Стратегічна ціль № 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління</p> <p>Операційна ціль № 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку</p> <p>Партисипативної демократії на місцевому рівні</p>

9. Потенційні джерела фінансування реалізації стратегії

Під час розробки плану заходів стратегії розвитку громади важливим моментом являється визначення потенційних джерел фінансування цих заходів. Джерелами фінансування заходів стратегії розвитку Старосалтівської ОТГ можуть бути:

9.1. Бюджет громади

Бюджетний кодекс України, ст. 64, передбачає, що джерелами доходів ОТГ є різного роду надходження, які зараховуються до загального фонду. Їх перелік визначено Кодексом і нараховує близько 25 видів податків, акцизів, мита та інших видів надходжень, які повністю або частково зараховуються до бюджету ОТГ. Найбільшими з них є: 60% податку на доходи фізичних осіб, єдиний податок (включаючи єдиний сільськогосподарський податок), акцизи та інші податки в залежності від специфіки ОТГ. Як бачимо, база оподаткування для ОТГ досить значна і передбачає зарахування до бюджетів цих ОТГ великої кількості податків, що дозволить суттєво збільшити і загальний розмір цих бюджетів. Також важливо відзначити, що ці бюджети фактично стають незалежними, право розпоряджатись ними отримує виключно рада ОТГ, а сама ОТГ переходить на прямі міжбюджетні відносини з державою. Це забезпечує незалежність та самостійність ОТГ у формуванні та реалізації власних бюджетів.

Фактичні розміри бюджетів ОТГ свідчать про значне їх зростання, що позитивно відображається на зростанні можливостей рад ОТГ фінансувати передбачені стратегією розвитку заходи. Зокрема, прогноз доходів Старосалтівського селищного бюджету на 2018 рік (без урахування трансфертів) обраховано в сумі 25 258,1 тис. гривень, у тому числі по загальному фонду – 24 653,4 тис. гривень.

9.2. Державний бюджет (включаючи субвенції і дотації)

Згідно Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Бюджетного кодексу передбачено, що ОТГ переходить на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом, а отже напряму отримує передбачені субвенції. На сьогодні існує кілька видів субвенцій, що становлять потенційні джерела фінансування заходів, передбачених стратегією ОТГ:

- Базова та реверсна дотації – механізми, що призначені для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій і функціонують між державним бюджетом з одного боку, та місцевими бюджетами з іншого боку. Алгоритм розрахунку цих дотацій визначено у Бюджетному Кодексі України. Базова дотація перераховується з державного бюджету місцевим і служить основним інструментом підвищення податкової спроможності місцевих бюджетів. Старосалтівська ОТГ в 2018 році отримає 2.537,4 тис. грн. базової дотації.
- Субвенції та дотації на виконання передбачених законом функцій з надання послуг: (освітня субвенція, медична субвенція та Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я). На 2018 рік очікується отримати: освітню субвенцію – 12.504,2 тис.грн., медичну субвенцію – 6.072,2 тис. грн. та дотацію з місцевого (обласного) бюджету на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету — 4.486,7 тис. грн.
- Державна субвенція на формування відповідної інфраструктури ОТГ. Ця субвенція нараховується відповідно до площі та кількості сільського населення ОТГ, а загальний обсяг фінансування визначається законом про державний бюджет, тому сума цієї субвенції щороку змінюється, і на 2018 рік Старосалтівська ОТГ отримає 3.942 тис. грн. даної субвенції.

Крім того, існує Державний фонд регіонального розвитку, який надає на конкурсних умовах фінансування на реалізацію проектів громад, в тому числі ОТГ. Конкурс проводиться в рамках передбаченого фінансування в розрізі областей України, а одним з пріоритетів визначено підтримку проектів ОТГ, що підвищує шанси на отримання такого фінансування.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Крім цього, існує можливість отримання публічних коштів, цільових, бюджетних центральних програм органів виконавчої влади, що будуть спрямовані на розвиток різних сфер у регіонах, а також субвенцій, трансферів з державного бюджету до місцевих бюджетів.

9.3. Регіональні, національні, міжнародні та інші програми, в рамках яких можна отримати грантове фінансування

На сьогоднішній день важливим механізмом залучення коштів на реалізацію проектів в громадах є пошук та отримання грантового фінансування в рамках діяльності різноманітних національних та міжнародних програм.

Існує низка регіональних програм, які передбачають надання фінансування для реалізації проектів на місцевому рівні, зокрема це обласні конкурси підтримки проектів органів місцевого самоврядування та цільові програми (забезпечення питною водою, енергомодернізації комунальних об'єктів, переведення закладів освіти на опалення альтернативними джерелами енергії та тощо).

На сьогодні Україна бере участь в великій кількості різного роду програм міжнародних донорів, зокрема:

1. Генеральний Директорат Європейської Комісії з розвитку та співпраці (DG DEVCO), фінансування яким надається в рамках дев'яти інструментів:
  - Європейський Інструмент з питань Демократії і Прав Людини (EIDHR)
  - Інструмент для забезпечення стабільності та миру (IcSP), Інструмент Партнерства (PI)
  - Інструмент співробітництва Європейської Комісії з питань ядерної та радіаційної безпеки (INSC)
  - Інструмент Фінансування Співробітництва для Розвитку (DCI)
  - Європейський Фонд Розвитку (EDF)
  - Інструмент Передвступної Допомоги (IPA II)
  - Європейський Інструмент Сусідства (ENI)
2. Інвестиційний Фонд Сусідства (NIF)
3. Німецьке Товариство Міжнародного Співробітництва (GIZ)
4. Швейцарська Агенція з Розвитку і Співробітництва (SDC)
5. Шведське Агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку (SIDA)
6. Агентство Сполучених Штатів Америки з Міжнародного Розвитку (USAID)
7. Національний Фонд підтримки Демократії (NED)
8. Міжнародна організація з міграції (MOM)
9. Програма Співробітництва для Розвитку Міністерства Закордонних Справ і Торгівлі Канади
10. Міжнародний фонд Відродження
11. Міжнародний Вишеградський фонд
12. Програма «U-LEAD withEurope»
13. Програма *Транскордонного Співробітництва Польща-Білорусь-Україна*
14. Інші національні та міжнародні фонди, які надають фінансування в рамках програм.

Варто відзначити співпрацю із програмою DOBRE, в ході якої передбачена можливість отримання фінансування на реалізацію окремих заходів стратегії. На етапі стратегічного планування експертами проекту спільно з Групою стратегічного планування було здійснено аналіз можливих проектів та визначено пріоритетні проекти, про фінансування яких громада планує звертатись до проекту.

9.4. Інші форми та індивідуальні програми залучення фінансування.

Досить поширеною формою фінансування місцевих проектів є кошти, отримані в рамках співпраці влади, бізнесу та громадськості. Часто така співпраця оформлюється у вигляді т.з. «договорів соціального партнерства» і передбачають різноманітні форми фінансової або не фінансової підтримки з боку бізнесу або конкретно визначених закладів чи установ, або окремих проектів в громадах. Вагомим показником є залучення коштів в рамках соціального партнерства від великих агропідприємств та невеликих фермерських господарств, які орендують землі на території Старосалтівської ОТГ. Найактивніше в даному напрямку працює СТОВ ім. Т.Г.Шевченко, ТОВ «Агросвіт», ДПДГ «Гонтарівка». Вони надають допомогу в

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

придбання товарів та будівельних матеріалів для соціальних потреб установ (музична апаратура, комп'ютерна техніка, подарунки до різних свят), також надають допомогу щодо утримання комунальних доріг в зимовий період, використовуючи при цьому власну техніку. Такого виду допомогу надають і фермерські господарства розташовані на території Старосалтівської ОТГ, серед них найактивніші: СФГ «Юпітер», СФГ «Агростіл» та СФГ «Шанс». Підприємство СТОВ ім. Т.Г.Шевченко та СФГ «Агростіл», які постійно беруть участь в співфінансуванні проектів Старосалтівської ОТГ по лінії ДФРР.

Крім цього активну допомогу в вирішенні соціальних питань Старосалтівської громади здійснює народний депутат України Дмитро Шенцев через «Обласний благодійний фонд Дмитра Шенцева» а саме: придбання дитячих майданчиків, придбання товарів та будівельних матеріалів для соціальних потреб установ, придбання подарунків до різних свят.

10. Система впровадження стратегії

Спільна робота багатьох осіб, які взяли участь спочатку в розробці детального діагнозу умов розвитку громади, а далі до розробки стратегії її розвитку, буде марною, якщо запропоновані в цьому документі заходи не будуть реалізовані. Нажаль, часто трапляється, що стратегія після ухвалення перетворюється на мертвий документ, до якого вже ніколи більше не звертаються.

Розробка, а далі затвердження стратегії радою громади – це лише перший етап циклу стратегічного управління громадою. Наступні етапи для досягнення запланованих цілей це:

- результативна і ефективна реалізація заходів
- моніторинг впровадження стратегії та евалюація (оцінка) результатів реалізації заходів
- можливі коректування плану та його актуалізація.

Ці елементи повинні разом створити організовану систему, формально затверджену рішенням ради або голови громади.

10.1. Впровадження та моніторинг стратегії

Для того щоб схвалені радою громади положення стратегії були реалізовані, потрібен орган, який буде відповідальний за:

- поділ завдань
- відслідковування прогресу в їх впровадженні
- загальну оцінку
- внесення коректувань та доповнень
- внесення до стратегії нових пропозицій.

У випадку Старосалтівської ОТГ цим органом буде **Група управління стратегією**. За координацію роботи Групи буде відповідати його голова Групи, в даному випадку - заступник голови ОТГ. **Жінки будуть складати не менше 50% особового складу Групи. Крім того, до складу групи будуть входити представники таких груп:**

- **молодь**
- **особи старшого віку (група 60+)**
- **осіб з інвалідністю та/або осіб з особливими потребами.**

Окрім того, до складу Групи увійдуть представники місцевого самоврядування (працівники виконавчих органів та структурних підрозділів, депутати ради та старости), а також підприємці. Таке рішення має на меті забезпечення задоволення потреб вищезазначених груп під час впровадження та актуалізації стратегії.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

В розпорядженні від 29 березня 2018 року, що стосувалось проведення громадського обговорення проекту Стратегії, **голова громади** також **створив і Групу управління Стратегією**. До неї увійшли 15 осіб:

- Голова громади – голова Групи
- Два заступника голови громади
- Секретар виконкому громади
- Чотири особи, що виконують обов'язки старост
- Працівники виконавчих органів ради, що відповідають за напрямки освіти, молоді та спорту, культури та туризму
- Начальник комунального підприємства
- Депутати ради
- Представники громадської організації
- Два підприємця.

Жінок в Групі 8, тобто 53%.

Підчас впровадження Стратегії до роботи також в різній мірі долучатимуться підрозділи та організації і установи, що визначені в плані заходів як такі, що відповідають або допомагають в реалізації окремих заходів. **Голова Групи відповідатиме за:**

- Збір та проведення засідань Групи
- Представлення Групи перед радою ОТГ
- Нагляд над впровадженням окремих завдань, у випадку реалізації яких долучатимуться інші організації та установи, ніж підпорядковані громаді
- Моніторинг участі різних підрозділів у випадку коли вони в плані заходів визначені як такі, що співпрацюватимуть з відповідальним за реалізацію
- Управління процесом моніторингу Стратегії
- Управління процесом актуалізації Стратегії.

Як вказано вище, Група управлятиме цілісним процесом впровадження Стратегії в громаді, а саме: впровадженням, моніторингом та підготовкою необхідних змін до документу Стратегії. Завдання координатора (Голови Групи) представлено вище. **Роль інших членів Групи буде наступною:**

- Підтримка постійного контакту з усіма зацікавленими групами в процесі впровадження Стратегії (підготовка запитань до них, отримання відповідей) – особливо стосується старост і депутатів ради
- Участь в засіданнях Групи, які повинні відбуватись не рідше 1 разу на 3 місяці
- Участь в процесі актуалізації Стратегії.

Голова Групи матиме можливість до реалізації вищевказаних заходів залучати всіх членів Групи, працівників підпорядкованих підрозділів та адміністрації Ради.

Обрана в подальшому серед членів Групи особа координуватиме промоційну і публічну складові Програми реалізації, тобто розміщення оголошень та інформації.

Робота Групи підчас засідань полягатиме в:

- Оформлення членами Групи звітів щодо контактів і переговорів з зацікавленими особами та їх результатів від часу останнього засідання
- Схвалення звіту Голови Групи щодо реалізації окремих завдань на підставі даних, зібраних від відповідальних за це осіб – поточний моніторинг реалізації Стратегії
- Оформлення зауважень та пропозицій щодо змін процесу впровадження Стратегії

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

- Узгодження та затвердження поточних коректувань в реалізації Стратегії, що стосуються, наприклад, способів виконання окремих визначених завдань, зміни відповідальних за їх реалізацію (результати проведеного моніторингу)
- Узгодження змісту актуалізації програми заходів в рамках 4-річних циклів, або частіше.

Група є колегіальним органом, всі члени матимуть рівне право голосу, і свої рішення прийматиме шляхом загального голосування (звичайною більшістю голосів).

Моніторинг – процес регулярного збору та аналізу інформації, що стосується впровадження стратегії, який проводиться під час реалізації стратегії. Він має відповідати на запитання, чи щось, що було заплановано, фактично було зроблено. Моніторинг – це свого роду сигналізатор, який інформує, коли впровадження відбувається не у відповідності з планом. Завдяки йому можливо:

- прийняти коректуючі заходи
- скорегувати плани
- мінімізувати наслідки непередбачених подій.

Група буде два рази в року (до кінця вересня за перше півріччя даного року та до кінця березня – за цілий попередній рік) готувати звіт з реалізації стратегії, що міститиме інформацію про завершені завдання, поточні завдання в процесі реалізації та завдання, реалізація яких не розпочалась з поясненням причин можливих запізнь. Ці дані будуть надаватись Групі в формі спеціального формуляра підрозділами, що вказані в плані заходів як відповідальні за виконання окремих заходів. У випадку ідентифікації важливих проблем в реалізації якогось з заходів (які можуть призвести до повного або часткового невиконання чи запізнення), Група обговорюватиме існуючу ситуацію та пропонуватиме прийняття і впровадження управлінських рішень і засобів. Наслідком висновків, що містяться в звіті, може бути пропозиція внесення змін до документу, що полягають, наприклад, на змінах термінів, видаленню чи додаванню визначених записів. В подальшому звіт буде представлено головою групи управління стратегією під час сесії ради громади.

10.2. Оцінка результатів реалізації стратегії (евалюація)

Оцінка (евалюація) – це погляд на реалізацію стратегії з точки зору досягнення результатів, які мали бути досягнені. Вона має відповідати на запитання, чи якщо щось було зроблено, чи щось було зроблено добре. Оцінка повинна проводитись протягом всього часу реалізації стратегії. Наслідками негативної оцінки під час реалізації стратегії можуть бути:

- закінчення даного завдання раніше
- зміна цілей
- зміна способів реалізації.

В свою чергу підсумкова оцінка не впливає на саму стратегію під час її реалізації, але може мати наслідком нові проекти в новій стратегії. Вона призначена для збору досвіду і висновків на майбутнє.

За оцінку результатів впровадження стратегії буде відповідати Група управління стратегією, яка передаватиме звіт (разом зі звітом по моніторингу) голові громади і далі раді громади.

10.3. Процедура актуалізації стратегії

Стратегія повинна мати постійний плановий характер. Раз на 4 роки буде виконуватись її ґрунтовний перегляд та актуалізація одночасно з перенесенням горизонту програмування, тобто оформленням чергового плану заходів. Можливі коректування чи доповнення повинні виконуватись на підставі внутрішніх чи зовнішніх умов, що змінились. До стратегії необхідно вносити нові заходи, що виникають з нових можливостей, або визначених нових потреб.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Роль координатора процесу актуалізації стратегії буде виконувати Група управління стратегією. Вона буде збирати пропозиції змін від керівників окремих організаційних чи структурних підрозділів органу місцевого самоврядування, голів комісій ради ОТГ, а далі передавати їх голові ОТГ. Особливо важливим джерелом інформації будуть проведені наступні соціологічні дослідження.

В той же час, може виникнути ситуація, коли результатом моніторингу впровадження Стратегії, внутрішніх та зовнішніх умов, в яких відбулись зміни, може виникнути необхідність передчасної модифікації положень документу Стратегії, особливо щодо реалізації окремих завдань. За підготовку необхідних модифікацій програми відповідатиме Група, ка підчас регулярних засідань оцінюватиме необхідність та можливість внесення змін або коректувань. У випадку визначення їх необхідності, Група розробить відповідні зміни для представлення змін на найближчій сесії Ради.

10.4. Інформування громадськості

Головною метою підготовки і впровадження стратегії є визначене баченням забезпечення мешканцям громади якомога комфортніших умов життя, праці та відпочинку. Реалізація стратегії повинна слугувати місцевій громадськості і відповідно до цього громадськість повинна повідомлятися про ключові записи стратегії, оскільки ухвалений радою ОТГ документ є не тільки „дорогоказом” для діяльності органу місцевого самоврядування, а й виконувати також інформаційні функції для мешканців – вони повинні довідатись з неї, які заходи будуть в перспективі наступних років реалізовуватись владою.

Окрім публікації повної версії діагнозу та стратегії на офіційній інтернет-сторінці громади в окремій вкладці, що присвячена рішенням ради ОТГ, найважливіші тези стратегії будуть презентовані на головній сторінці інтернет-сайту громади і в локальних засобах масової інформації.

Важливим є також системне інформування місцевої громадськості про прогрес у впровадженні стратегії, передусім через публікацію щорічних, зведених звітів.

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

11. Детальний план заходів (короткотривала перспектива до 2021 року)

Стратегічна ціль 1. Створення гідних умов для особистого розвитку та соціального забезпечення мешканців громади

Операційна ціль 1.1. Підвищення якості надання послуг в сфері освіти, культури, та відпочинку

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
1.1.1. Розробка та впровадження плану покращення надання послуг в системі позашкільної освіти та його реалізація	Підготовлений план - 1 шт. Показники, зазначені в плані	Забезпечення умов для якісного дозвілля та розвитку молоді	Кількість учасників Кількість позашкільних заходів	Звіти про роботу відділу освіти Результати дослідження	Виконавчий комітет (відділ освіти, молоді і спорту, сектор культури та туризму)	Молодіжна рада, заклади позашкільної освіти, громадські об'єднання, заклади освіти ОТГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 рік - розробка 2019-2021 впровадження
1.1.2. Запровадження ефективної системи якісної освіти в ОТГ (в т.ч. оптимізація мережі освітніх закладів і розширення мережі)	Підготовлений план ефективної та якісної освіти - 1 шт. Створено нових місць в ДНЗ – не менше 40 Показники, зазначені в плані	Покращення якості надання освітніх послуг Оптимізація видатків на освіту	Результати ЗНО Результати участі учнів в олімпіадах, конкурси і т.п. Рівень задоволення мешканців з якістю надання освітніх послуг	Звіти про роботу відділу освіти Звіти та аналізи видатків на освіту Результати дослідження	Виконавчий комітет (відділ освіти, молоді і спорту; відділ бюджетного забезпечення та бухгалтерського обліку)	Молодіжна рада, заклади позашкільної освіти, громадські об'єднання, заклади освіти ОТГ Експерти Програми (DOBRE)	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018-розробка системи 2019-2021 роки - впровадження

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
дошкільних освітніх закладів)								
1.1.3. Розробка та впровадження комплексу нових видів надання послуг та покращення якості існуючих послуг в бібліотеках та будинках культури та сільських клубах (з врахуванням потреб людей старшого віку)	Розроблена концепція розширення функціоналу бібліотек - 1 шт. Розроблена програма покращення якості та розширення переліку послуг, забезпечення комфортних умов занять і проведення заходів – 1 шт. Показники, зазначені в плані	Підвищення якості та доступності до послуг в сфері культури	Кількість заходів Кількість учасників Рівень задоволення мешканців	Звіти про роботу закладів культури Результати дослідження	Виконавчий комітет (сектор культури та туризму, відділ освіти, молоді і спорту)	Бібліотеки Будинки культури та сільські клуби Молодіжна рада Громадські об'єднання Експерти Програми (DOBRE)	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 рік розробка 2019-2021 впровадження
1.1.4. Розробка та впровадження плану підвищення якості послуг в сфері відпочинку	Розроблений план - 1 шт. Показники, зазначені в плані	Підвищення якості та доступності до послуг в сфері відпочинку	Кількість заходів Кількість учасників	Звіти про роботу закладів культури та освіти Результати дослідження	Виконавчий комітет (сектор культури та туризму; відділ освіти молоді і спорту)	Бібліотеки, Будинки культури та сільські клуби, Молодіжна	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 рік - розробка, 2019-2021 впровадження програми

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
для молоді та дорослих (із спеціальним врахуванням потреб людей старшого віку) і його реалізація			Рівень задоволення мешканців			рада, Громадські об'єднання Експерти Програми (DOBRE)		
1.1.5. Організація святкових, культурних, мистецьких, спортивних заходів та патріотичне виховання населення (із спеціальним врахуванням потреб людей старшого віку)	Організовано та проведено: святкових заходів не менше – 10 на рік; культурних, мистецьких, спортивних - не менше 5 заходів на рік; пізнавальних екскурсій для молоді – не менше 5 заходів за 1 рік	Збереження національних та місцевих культурних традицій Внутрішня інтеграція громади Забезпечення належними умовами для проведення вільного часу мешканців	Кількість учасників Кількість заходів Рівень задоволення мешканців	Звіти про проведені заходи Результати дослідження	Виконавчий комітет (відділ освіти, молоді і спорту; сектор культури та туризму)	Молодіжна рада, заклади позашкільної освіти, громадські об'єднання, заклади освіти ОТГ	Бюджет ОТГ Спонсорські кошти	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 1.2. Підвищення якості надання послуг в сфері соціального захисту та охорони здоров'я

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
1.2.1. Запровадження системи соціального захисту в ОТГ та її подальше впровадження	Розроблена система соціального забезпечення - 1 шт. Показники, зазначені в плані	Підвищення рівня надання соціальних послуг для категорій мешканців, що найбільш потребують допомоги	Кількість отримувачів послуг Рівень задоволення мешканців Кількість скарг	Рішення ради Звіти про роботу Результати дослідження Дані журналу звернення громадян	Виконавчий комітет (ЦНАП, загальний відділ)	Молодіжна рада, громадські об'єднання, Управління соціального захисту населення та територіальний центр соціального обслуговування Вовчанської РДА,	Бюджет ОТГ Спонсорські кошти, Грантові кошти	2018-розробка 2019-2021 роки впровадження
1.2.2. Налагодження співпраці з 2-ю ланкою охорони здоров'я для регулярних перевірок стану здоров'я населення громади	Підписана угода та/або план взаємодії з 2-ю ланкою охорони здоров'я -1 шт.	Забезпечення доступу мешканців до послуг спеціалізованих лікарів	Кількість прийомів лікарів Кількість пацієнтів Рівень задоволення мешканців	Наявність угоди або плану Звіти про роботу, обстеження Результати дослідження	Виконавчий комітет (секретар ради, секретар виконавчого комітету)	КЗОЗ «Центр первинної медико-санітарної допомоги Вовчанського району», КЗОЗ «Вовчанська центральна районна лікарня», КЗОЗ	Бюджет ОТГ Бюджет району	2019 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
						«Центр екстреної медичної допомоги та медичних катастроф», громадські об'єднання		
1.2.3. Розробка та реалізація програми Здорового способу життя (з врахуванням інтересів жінок та чоловіків, молоді та людей старшого віку)	Розроблена програма - 1 шт. Показники, зазначені в програмі	Зменшення рівня захворюваності Забезпечення раннього запобігання виникнення хвороб Підвищення рівня працездатності	Кількість захворювань Кількість профілактичних заходів Кількість учасників профілактичних заходів	Звіти медустанов	Виконавчий комітет (Секретар виконкому, відділ освіти молоді і спорту% сектор культури та туризму)	Молодіжна рада, заклади позашкільної освіти, громадські об'єднання, заклади освіти ОТГ, КЗОЗ «Центр первинної медико-санітарної допомоги Вовчанського району»	Бюджет ОТГ Грантові кошти Бюджет району	Розробка – 2018 рік Впровадження -2019-20021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури та забезпечення екологічної безпеки громади

Операційна ціль 2.1. Розвиток технічної інфраструктури (водопостачання і водовідведення, транспортна інфраструктура, благоустрій, вивіз та і утилізація сміття, освітлення) та охорона навколишнього середовища

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
2.1.1. Розробка цільової Програми «Інвентаризації, утримання доріг і тротуарів Старосалтівської ОТГ», в подальшому її реалізація (з врахуванням потреб людей з інвалідністю та проїзду дитячих візочків)	Розроблена програма - 1 шт. Проведено поточний ремонт комунальних доріг - не менше 1 км кожного року в кожному старостинському окрузі	Покращення транспортного забезпечення Підвищення привабливості громади для туристів та інвестиційної привабливості Забезпечення потреб людей з обмеженими можливостями мешканців Підвищення якості та доступності послуг Покращення рівня життя мешканців ОТГ	Кількість пасажирів Протяжність відремонтованих доріг Кількість туристів Кількість інвестицій Час подорожі Витрати на утримання транспорту (в т.ч. шкільний) Витрати на ремонт комунальної техніки	Звіти транспортних перевізників Дані статистики Звіти КП «Салтів водоканал» Аналіз та звіти по транспортному сполученню Звіти про бюджетні видатки Звіти про ремонт техніки	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку, старости)	КП «Салтів водоканал», громадські об'єднання, постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти Бюджет району та області ДФРР	2018-розробка 2019-2021 роки впровадження
2.1.2. Звернення до РДА та ОДА про	Кількість звернень до місцевих органів влади	Покращення внутрішньої і зовнішньої	Кількість населених пунктів ОТГ	Звіти транспортних	Виконавчий комітет (секретар	Громадські об'єднання, органи	Бюджет ОТГ	2018 – 2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
можливість впровадження нових рейсів громадського транспорту між всіма населеними пунктами ОТГ, або корегування існуючих автобусних маршрутів на території громади	(ОДА) щодо організації належного транспортного забезпечення між всіма населеними пунктами ОТГ - не менше 2 шт. на рік, до позитивного вирішення питання	комунікації та доступності в громаді Покращення транспортного сполучення Підвищення привабливості громади для туристів та відпочиваючих Покращення рівня життя мешканців ОТГ	забезпечених транспортним сполученням. Кількість маршрутів Кількість пасажирів, часу подорожей Кількість туристів та відпочиваючих Рівень задоволеності	перевізників Дані статистики Результати соціологічного дослідження	ради, старости)	самоорганізації населення, постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет району та області	
2.1.3. Забезпечення якісного освітлення вулиць та закладів освіти ОТГ	Встановлено та замінено ламп - 700 шт. Введено в експлуатацію ліній вуличного освітлення в с. Молодова - 2 шт., с.Кирилівка – 3 шт., с. Москалівка - 1 шт., Гонтарівка	Підвищення безпеки Покращення умов життя мешканців в громаді	Кількість злочинності Кількість отриманих травм Рівень задоволення мешканців від проживання в громаді	Звіти поліції Звіти медичних установ Результати соціологічних досліджень	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку, старости)	Вовчанський РЕМ, постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
	- 3 шт., Томахівка - 2 шт., Вишневе - 1 шт., с. Федорівка - 1 шт. Реконструкція вуличного освітлення в с. Зарічному, вул. Центральна							
2.1.4. Забезпечення потреб громади в якісному водопостачанні	Відремонтований водогін в смт Старий Салтів, с. Молодова, с. Хотімля (Кількість ділянок - 7 шт., сумарна довжина – 12 км.) Встановлено КП засобів обліку використання води в багатоквартирних будинках – 18 шт. Відремонтовано свердловин в смт	Забезпечення якісного та безперебійного постачання води Збільшення кількості абонентів Підвищення якості води Оптимізація споживання води Забезпечення умов для ефективного контролю водопостачання	Рівень задоволення мешканців від проживання в громаді Кількість абонентів Кількість свердловин Кількість встановлених засобів обліку	Результати соціологічних досліджень Результати дослідження держспоживслу жби Звіти комунального підприємства	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку, старости), КП «Салтів-водоканал»	Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018-2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
	Старий Салтів, с. Хотімля, с. Молодова - 4 шт. Побудовано нових свердловин в смт Старий Салтів – 2 шт. Відремонтовано колодязів в наслених пунктах громади – 81 (35)							
2.1.5. Забезпечення потреб громади в якісному водовідведенні	Відремонтована мережа водовідведення в смт Старий Салтів (Кількість ділянок - 1 шт., сумарна довжина – 4 км.) Розробка проекту землеустрою на земельну ділянку Очисних споруд - 1 шт. Розробка ПКД на реконструкцію	Забезпечення якісного та безперебійного водовідведення Збільшення кількості абонентів	Рівень задоволення мешканців від проживання в громаді Кількість абонентів	Результати соціологічних досліджень Звіти комунального підприємства	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку) КП «Салтів-водоканал»	Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Бюджет області Грантові кошти ДФРР	2018-2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
	очисних споруд – 1 шт.							
2.1.6. Розробка схеми санітарної очистки населених пунктів з метою повного охоплення послугами роздільного збору та вивезення ТПВ, і далі її впровадження відповідно до розробленого графіку	Розроблена схема збору та поводження з ТПВ на території громади - 1 шт. Облаштовано в селах майданчиків по збору сміття – 20 шт., в них установлено контейнерів - 60 шт.	Покращення якості послуг благоустрою Покращення умов життя мешканців в громаді Збільшення кількості осіб які отримують послуги Покращення екологічної складової, що підвищить привабливість громади для туристів та відпочиваючих	Рівень задоволення мешканців від проживання в громаді Кількість укладених договорів з КП «Салтів водоканал» Кількість туристів та відпочиваючих	Результати соціологічних досліджень Звіти комунального підприємства Дані зі статистики.	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, КП «Салтів-водоканал», старости)	Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018 рік розробка 2019-2021 рік - впровадження
2.1.7. Застосування технологій щодо використання відходів деревини та інших відходів рослинного походження для	Придбання брикетної лінії для виготовлення твердо паливних брикетів - 1 шт. Придбання додаткового обладнання	Збільшення кількості використання альтернативних видів палива Зменшення видатків на опалення Енергетична незалежність	Витрати бюджету на опалення Відсоток виробленого тепла на основі використання	Звіти КП Звіти установ, що опалюються	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення)	Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
виготовлення твердопаливних брикетів на базі КП «Салтів водоканал»	(дробарка молоткова) – 1шт.	Покращення благоустрою	альтернативних видів палива		та бух. обліку) КП «Салтів-водоканал»			
2.1.8. Легалізація, паспортизація та технічне облаштування полігону ТПВ	Легалізований та паспортизований полігон ТПВ - 1 шт.	Покращення якості послуг благоустрою Покращення екологічної складової, що підвищить привабливість громади для туристів та відпочиваючих Створення умов для ефективного розвитку громади	Рівень задоволення життям в громаді Кількість туристів та відпочиваючих Кількість договорів на утилізацію ТВП Об'єм вивезеного ТПВ на полігон	Результати соціологічного дослідження Данні із статистичних установ Звіти комунального підприємства	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, юридичний відділ) КП «Салтів-водоканал»	Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018-2021 роки
2.1.9. Розробка та впровадження програми по екологічній освіті та поведінці з ТПВ (в т.ч. освітня програма)	Підготовлена програма - 1 шт. Проведення заходів - „Зелена толока”, «Посади своє дерево» - не менше 1-го кожного року	Підвищення громадської активності Зменшення засміченості Покращення екологічної складової	Рівень задоволення життям в громаді. Об'єми вивезеного ТПВ	Результати соціологічного дослідження Звіти комунального підприємства та відділу бюджетного	Виконавчий комітет (секретар виконкому, відділ земельних ресурсів та ЖКГ; відділ	Громадські об'єднання, КП «Салтів-водоканал», заклади освіти ОТГ, Молодіжна рада, органи	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018 рік розробка 2019-2021 роки впровадження

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
		Зменшення витрат на поведінку з ТВП Створення умов для ефективного розвитку громади.	Кількість витрат на благоустрій	забезпечення селищної ради	освіти, молоді і спорту)	самоорганізації населення, комунальні заклади ОТГ		
2.1.10 Виділення та облаштування земельних ділянок зелених територій загального користування для організації місць громадського відпочинку (з врахуванням потреб різних груп населення, в т.ч. осіб старшого віку, з забезпеченням доступу для осіб з інвалідністю)	Виділено та облаштовано місць відпочинку: с. Хотімля – 2 шт., смт. Старий Салтів – 2 шт.	Забезпечення місця для відпочинку Покращення туристичної привабливості	Рівень задоволення життям в громаді Кількість туристів та відпочиваючих	Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, юридичний відділ)	КП «Водолазна рятувальна станція» КП «Салтів Водоканал» Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018-2021 роки
2.1.11. Розробка плану оптимізації роботи	Розроблений план - 1 шт.	Покращення якості комунальних послуг	Рівень задоволення	Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (відділ	Постійна депутатська	Бюджет ОТГ	2018 – розробка

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
КП «Салтів водоканал» (в т.ч. забезпечення надання якісних комунальних послуг на всій території ОТГ та можливе розширення об'ємів і видів послуг) та його впровадження	Розроблений тарифікатор - 1 шт.	Покращення рівня життя мешканців громади Збільшення кількості комунальних послуг Збільшення кількості абонентів Створення умов для ефективного розвитку громади	життям в громаді. Зменшення кількості скарг. Кількість комунальних послуг. Кількість абонентів.	Дані журналу звернення громадян. Звіти комунального підприємства	земельних ресурсів та ЖКГ, старости) КП «Салтів-водоканал»	комісія з питань ЖКГ, Громадські об'єднання, органи самоорганізації населення	Грантові кошти ДФРР	2019-2021 роки впровадження
2.1.12. Запровадити проведення конкурсів „Краща вулиця села ” та „Двір зразкового порядку”	Щорічний захід – 1шт.	Підвищення громадської активності Зменшення засміченості Покращення екологічної складової Зменшення витрат на поводження з ТВП	Рівень задоволення життям в громаді Кількість заходів Кількість вивезеного вивезеного ТПВ	Результати соціологічного дослідження Звіти комунального підприємства та відділу бюджетного забезпечення селищної ради	Виконавчий комітет (секретар виконкому, старости)	Громадські об'єднання, органи самоорганізації населення	Бюджет ОТГ Спонсорські кошти	з 2018 року

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
			Кількість витрат на благоустрій					

Операційна ціль 2.2. Розвиток суспільної інфраструктури (об'єкти освіти та культури, спорту і відпочинку, охорони здоров'я, соціальної сфери)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
2.2.1. Забезпечення доступності об'єктів інфраструктури для людей з інвалідністю	Кількість об'єктів, що пристосовані до потреб людей з інвалідністю -12 шт.	Покращення доступності для людей з обмеженими можливостями Підвищення рівня соціальної інтеграції людей з інвалідністю	Кількість людей з інвалідністю що використовують об'єкти Рівень задоволення життям в громаді серед людей з інвалідністю	Звіти структурних підрозділів селищної ради. Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ відділ освіти, молоді і спорту, ЦНАП)	Управління соціального захисту населення та територіальний центр соціального обслуговування Вовчанської РДА, громадські організації	Бюджет ОТГ Грантові кошти ДФРР	2018-2021 роки
2.2.2. Покращення якості перевезень дітей до закладів освіти	Придбання шкільного автобуса – 2 шт.	Покращення якості перевезень	Кількість кількість перевезених дітей	Звіти відділу освіти Результати соціологічного	Виконавчий комітет (тендерний комітет, загальний	Громадські організації, батьківські комітети, органи	Бюджет ОТГ Бюджет області	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
		Збільшення автобусного парку громади Можливість проведення ремонтів автобусів без зриву учбового процесу Збільшення кількості відвідувань занять дітьми Покращення якості освіти	Рівень відвідувань дітей шкільних занять Результати ЗНО, результати участі учнів в олімпіадах, конкурси і т.п. Рівень задоволення послугами з освіти	о дослідження	відділ; відділ освіти, молоді і спорту)	самоорганізації населення		
2.2.3. Встановлення дитячих та спортивних майданчиків в селах: Вишневе, Кирілівка, Щестакове, Молодова, Томаківка, Середівка	Встановлені майданчики - 6 шт.	Забезпечення якісного активного відпочинку Зменшення шкідливих звичок Зменшення рівня захворюваності	Кількість дітей, які користуються дитячими майданчиками и Рівень задоволеності дозвіллям	Звіти відділу бюджетного забезпечення Результати соціологічного дослідження Звіти медичних установ	Виконавчий комітет (відділ освіти, молоді та спорту)	Громадські організації, батьківські комітети, органи самоорганізації населення	Бюджет ОТГ Бюджет області Грантові кошти	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
			Рівень захворюваності.					
2.2.4. Заміна старого обладнання харчоблоків в закладах освіти громади на нове енергоефективне	Закуплено та встановлено обладнання в закладах ОТГ- 6 шт.	Забезпечення якісного харчування дітей Збільшення кількості відвідувань занять дітьми Покращення якості освіти Зменшення енерговитрат	Рівень задоволення харчуванням в закладах освіти Рівень відвідування в закладах освіти Кількість витрат з бюджету за енергоспоживання	Звіти відділу бюджетного забезпечення Результати соціологічного дослідження Звіти відділу освіти Звіти відділу бюджетного забезпечення та бухгалтерського обліку	Виконавчий комітет (тендерний комітет, відділ освіти, молоді і спорту ; відділ бюджетного забезпечення та бухгалтерського обліку)	Постійна депутатська комісія з питань соц. економ. розвитку , соц. захисту та гуманітарних питань	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 рік
2.2.5. Придбання комп'ютерної та іншої організаційної техніки для закладів освіти та культури громади (в рамках	Закуплено обладнання (комплектів) – за показниками, передбаченими в програмах	Підвищення якості та доступності до послуг в сфері освіти та культури Покращення якості життя в громаді	Кількість заходів (учасників) Результати ЗНО, результати участі учнів в	Звіти відділу бюджетного забезпечення Звіти про роботу закладів	Виконавчий комітет (тендерний комітет, відділ освіти, молоді і спорту, сектор	Постійна депутатська комісія з питань соцеконом. розвитку, соціального захисту та	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018-2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
відповідних програм)	Забезпечено заклади освіти та культури ОТГ якісним доступом до мережі Інтернет (у кількості) - за показниками, передбаченими в програмах		олімпіадах, конкурси і т.п. Рівень задоволення мешканців	культури та освіти Результати дослідження	культури та туризму, старости)	гуманітарних питань		
2.2.6. Здійснення капітального ремонту спортивного залу Гонтарівської ЗОШ із забезпеченням після ремонту доступу до нього всім бажаним мешканцям села (забезпечення доступу для осіб з інвалідністю)	Відремонтований спортивний зал – 1 шт.	Підвищення якості занять фізичною культурою для учнів школи Забезпечення якісного активного відпочинку для мешканців села Зменшення шкідливих звичок Зменшення рівня захворюваності	Кількість бенефіціарів Рівень успішності школярів із фізичної культури Рівень відвідування занять з фізкультури Рівень задоволеності дозвіллям	Протокол доставки та прийняття Звіти відділу бюджетного забезпечення Звіти закладу освіти Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (Відділ освіти, молоді і спорту, староста с. Гонтарівка)	Молодіжна рада	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018-2019 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
			мешканців села Рівень захворюваності	Звіти медичних установ				
2.2.7. Здійснення ремонту нежитлових будівель закладів культури у с. Кирілівка, с. Молодова, с. Вишневе (забезпечення доступу для осіб з інвалідністю, з врахуванням потреб людей старшого віку)	Відремонтовані будівлі сільських закладів культури - 3 шт.	Підвищення якості та доступності до послуг в сфері культури Забезпечення якісного дозвілля відпочинку для мешканців села Покращення якості життя в громаді	Кількість проведених заходів Кількість учасників цих заходів Рівень задоволеності дозвіллям мешканців села	Протокол доставки та прийняття Звіти відділу бюджетного забезпечення Звіти сектору культури та туризму. Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (відділ освіти, молоді і спорту, сектор культури та туризму, старости відповідних старостинських округів)	Постійна депутатська комісія з питань 72оц. Економ. Розвитку, 72оц.. Захисту та гуманітарних питань	Бюджет ОТГ Обласний бюджет Грантові кошти ДФРР	2018-2021 роки
2.2.8. Розвиток суспільної інфраструктури громади з охорони здоров'я (забезпечення	Будівництво нової амбулаторії – в смт Старий Салтів – 1 шт. Реконструкція Старосалтівської селищної	Підвищення якості та доступності до послуг в сфері охорони здоров'я Зменшення кількості захворюваності	Кількість людей, які користуються медичними закладами	Звіти відділу бюджетного забезпечення Звіти медичних установ	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення та	Постійна депутатська комісія з питань 72оц. Економ. Розвитку, 72оц.. Захисту та	Бюджет ОТГ Державний бюджет Обласний бюджет ДФРР	2018 – 2021 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
доступу для осіб з інвалідністю)	амбулаторії – 1 шт. Капітальний ремонт приміщення Зарічненського ФАП – 1 шт.	Зменшення кількості непрацездатності Покращення якості життя в громаді	Рівень захворюваності Рівень непрацездатності Рівень задоволеності мешканців	Результати соціологічного дослідження	бухгалтерського обліку)	гуманітарних питань	Грантові кошти	

Операційна ціль 2.3. Підвищення рівня громадської і пожежної безпеки та правопорядку

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
2.3.1. Підвищення рівня пожежної безпеки	Встановлення пожежних щитів с інвентарем по закладах ОТГ - 25 шт. Придбання вогнегасників - 183	Покращення стану пожежної безпеки Створення безпечних умов для ефективного	Кількість пожеж Рівень задоволеності умовами безпеки у мешканців	Звіти органів ДСНС Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (загальний відділ)	Місцеві підрозділи ДСНС, комунальні заклади ОТГ, районні комунальні	Бюджет ОТГ	2018 рік

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
		розвитку громади				заклади охорони здоров'я		
2.3.2. Створення системи відеоспостереження	Встановлення мереж відеоспостереження в громадських місцях в с. Хотомля, смт. Старий Салтів та с. Молодова і с. Гонтарівка (за умови підключення швидкісного інтернету) - 4 шт.	Покращення стану безпеки на вулицях та громадських місцях Створення безпечних умов для ефективного розвитку громади	Кількість скоєних злочинів та адміністративних правопорушень на вулицях та громадських місцях Рівень задоволеності умовами безпеки у мешканців	Звіти органів поліції Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (заступник голови з виконавчої роботи)	Місцеві підрозділи поліції	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 – 2021 рік
2.3.3. Розробка Програми забезпечення публічної безпеки і правопорядку, протидії злочинності на території ОТГ	Розроблена програма – 1 шт. Показники, зазначені в плані Виділено працівникам Вовчанського відділу поліції	Покращення стану безпеки на території громади Створення безпечних умов для ефективного	Кількість скоєних злочинів та адміністративних правопорушень на території ОТГ	Звіти органів поліції Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (заступник голови з виконавчої роботи, загальний відділ)	Місцеві підрозділи поліції Постійна комісія з питань законності . громадського	Бюджет ОТГ Грантові кошти.	2018 рік розробка 2019-2020 роки впровадження

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
«Безпечний Салтів» та її впровадження (у тому числі інструкції для людей похилого віку, як не бути обдуреним)	відремонтованого приміщення в смт Старий Салтів в кількості - 1 шт.	розвитку громади	Рівень довіри до правоохоронних органів Рівень задоволеності умовами безпеки у мешканців			порядку , депутатської діяльності та етики		

Стратегічна ціль 3. Створення сприятливих умов для досягнення економічного успіху громади за рахунок виробництва і переробки сільгосппродукції і активного та зеленого туризму

Операційна ціль 3.1. Створення сприятливих умов розвитку малого та середнього бізнесу

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
3.1.1. Виготовлення Генплану с. Хотімля	Підготовлений Генплан -1 шт.	Покращення послуг в сфері містобудування Покращення умов для ведення бізнесу	Наявність рішення ради про затвердження ген. плану Кількість дозволів на будівництво Кількість підприємців	Звіти структурних підрозділів селищної ради Дані з державних реєстрів Звіти фіскальних органів	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ)	Громадські об'єднання	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2019 - 2021 роки
3.1.2. Створення відкритого реєстру комунальної власності громади (вільних приміщень, споруд, будівель, земельних ділянок), які можливо надати в оренду та під інвестиції	Створений реєстр - 1 шт.	Покращення умов для ведення бізнесу	Кількість реєстрів Кількість об'єктів переданих в оренду (у власність) для ведення бізнесу	Сайт ОТГ Кількість укладених договорів	Виконавчий комітет (відділ земельних ресурсів та ЖКГ, відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку, загальний відділ, відділ державної реєстрації)	Комунальні заклади ОТГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти.	2018-2020 роки
3.1.3. Інформаційна підтримка ведення та розвитку бізнесу	Визначення відповідального за інформаційну підтримку	Покращення умов для ведення бізнесу	Кількість проведених заходів	Звіти відповідальних осіб. Сайт ОТГ	Виконавчий комітет (заступник голови з	Громадські організації, Вовчанський районний	Бюджет ОТГ Кошти обласного та	2019-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
	ведення та розвитку бізнесу - 1 особа (з дотриманням принципів гендерної рівності)		Кількість інформаційних публікацій	Друковані засоби інформації	питань регіонального розвитку та інвестицій, загальний відділ)	центр зайнятості	районного бюджету Грантові кошти	
3.1.4. Ініціювання створення спілок підприємців ОТГ або ГО підприємців (в т.ч. дорадчо-консультативного органу з питань підприємництва та інвестицій при голові ОТГ)	Створені спілки підприємців ОТГ (ГО підприємців) (не менше 2 шт.) Створений дорадчо-консультативний орган - 1 шт. (з дотриманням принципів гендерної рівності)	Покращення умов для ведення бізнесу	Кількість спілок (ГО) Кількість членів спілок (ГО) Кількість дорадчо-консультативних органів Кількість проведених заходів. Кількість врахованих пропозицій	Дані с державних реєстрів Звіти структурних підрозділів ради Протоколи зустрічей	Виконавчий комітет (заступник голови з питань регіонального розвитку та інвестицій заступник голови з виконавчої роботи, загальний відділ)	Громадські об'єднання, підприємці ОТГ	Бюджет ОТГ	2019 2020 роки

Операційна ціль 3.2. Підтримка розвитку інноваційного сільського господарства, ефективної енергетики та туризму

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
3.2.1. Забезпечення надання інформації, консультацій та навчання в ОТГ за напрямками (інноваційне сільське господарство, зелений туризм, зміни в законодавстві, кластери, вело – туризм, діяльність громадських організацій, проектний менеджмент, і т.д.), в т.ч. – навчання для жінок	Кількість наданих консультацій (не менше 50 шт. в рік) Кількість проведених навчань (не менше 10 шт. в рік) Кількість осіб, що скористались консультаціями та навчанням (не менше 200 осіб в рік)	Покращення умов для ведення та сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в пріоритетних сферах ОТГ Збільшення рівня зайнятості населення	Кількість суб'єктів бізнесу за пріоритетними напрямками Рівень зайнятості (безробіття)	Звіти райдерж –адміністрації Звіти фіскальних служб Звіти статистики та центру зайнятості	Виконавчий комітет (заступник голови з питань регіонального розвитку та інвестицій заступник голови з виконавчої роботи, загальний відділ, юридичний відділ, сектор культури та туризму)	Громадські організації, Вовчанський районний центр зайнятості Експерти ДОБРЕ	Бюджет ОТГ Кошти обласного та районного бюджету Грантові кошти	2019-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
3.2.2. Входження до ініціативи «Угода мерів» та розробка Плану сталого енергетичного розвитку ОТГ з подальшим впровадженням заходів з комплексної термо - модернізації комунальних об'єктів	Членство громади в Угоді Мерів та розроблений план SeAP – 1 шт.	Можливість подачі заявки на грантове фінансування заходів з термомодернізації Розвиток міжмуніципального співробітництва Залучення коштів на розвиток громади	Отримані кошти та реалізовані інвестиції Кількість витрат бюджету ОТГ на енергоносії Рівень задоволення мешканців ОТГ	Акт членства громади в Угоді Мерів Звіти з грантової діяльності громади Протокол приймання інвестицій Бюджетні звіти громади Результати соціологічного дослідження	Виконавчий комітет (заступник голови з питань регіонального розвитку та інвестицій, керівники комунальних закладів, відділ бюджетного забезпечення)	Відділ освіти, молоді і спорту; сектор культури та туризму, постійна депутатська комісія з питань бюджету, комунальні заклади ОТГ	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 рік входження до ініціативи та розробка Плану, 2019- 2021 роки впровадження Плану
3.2.3. Розробка і затвердження цільової Програми «Розвиток туризму на території Старосалтівської	Розроблена програма - 1шт. Показники, зазначені в плані Наявність туристичної марки (бренду) громади -1 шт.	Покращення умов для ведення та сприяння розвитку туристичного бізнесу ОТГ Збільшення рівня зайнятості населення Покращення якості життя	Кількість суб'єктів туристичного бізнесу Кількість туристів Рівень зайнятості (безробіття) Рівень	Звіти райдерж –адміністрації Звіти фіскальних служб Звіти статистики та центру зайнятості	Виконавчий комітет (заступник голови з питань регіонального розвитку та інвестицій, Сектор культури та	Постійна депутатська комісія з питань бюджету	Бюджет ОТГ Грантові кошти	2018 роки – розробка, 2019-2021 впровадження

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
ОТГ», подальше її впровадження			задоволення населення	Результати соціальних досліджень	туризму; відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку)			

Операційна ціль 3.3. Забезпечення привабливих умов обслуговування потенційних інвесторів

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
3.3.1 Визначення відповідальної посадової особи в ОТГ з питань інвестицій та покладання на нього обов'язків щодо роботи з інвесторами (з дотриманням принципів гендерної рівності)	Кількість працівників - 1	Покращення умов для ведення та сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в ОТГ Збільшення робочих місць Збільшення рівня зайнятості населення	Кількість інвесторів Кількість нових робочих місць Рівень зайнятості (безробіття)	Звіти райдерж – адміністрації Звіти фіскальних служб Звіти статистики та центру зайнятості	Виконавчий комітет (заступник голови з питань регіонального розвитку та інвестицій)	Постійна депутатська комісія з питань бюджету	Бюджет ОТГ	2018 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
3.3.2. Оптимізація розмірів місцевих податків і зборів, а також їх диференціація за видами діяльності, розробка механізмів стимулювання бізнесу (з особливою підтримкою жінок в бізнесі)	Розроблено та впроваджено податкової стратегії по відношенню до інвесторів та інших механізмів стимулювання бізнесу - 1 шт.	Покращення умов для ведення та сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в ОТГ Збільшення робочих місць Збільшення рівня зайнятості населення	Кількість інвесторів Кількість нових робочих місць Рівень зайнятості (безробіття)	Звіти райдерж – адміністрації Звіти фіскальних служб Звіти статистики та центру зайнятості	Виконавчий комітет (заступник голови з питань регіонального розвитку та інвестицій) відділ бюджетного забезпечення та бух. обліку, загальний відділ, відділ земельних ресурсів та ЖКГ, юридичний відділ)	Постійна депутатська комісія з питань бюджету	Бюджет ОТГ	2018 рік – розробка, 2019 -2021 роки впровадження

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 3.4. Промоція (реклама) громади та її ресурсів

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
3.4.1. Активна ярмаркова діяльність продукцією власних підприємців та залучення інших виробників	Кількість заходів, в яких брала участь громада - не менше 5 шт. щорічно	Покращення умов для ведення та сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в ОТГ Задоволення потреб мешканців громади	Кількість проведених заходів Рівень задоволення підприємців та населення	Звіти структурних підрозділів ради Результати соціологічних досліджень	Виконавчий комітет (секретар ради, секретар виконкому, старости)	Громадські об'єднання, підприємці ОТГ	Бюджет ОТГ. Спонсорські кошти	Постійно починаючи з 2018 року
3.4.2. Розробка та випуск друкованої рекламної - інформаційної, сувенірної продукції	Кількість підготовлених видів та екземплярів друкованої та сувенірної продукції - 5 видів, 5.000 екземплярів	Покращення умов для ведення та сприяння розвитку туристичного бізнесу в ОТГ	Кількість випущеної продукції Кількість суб'єктів туристичного бізнесу Кількість туристів	Звіти структурних підрозділів ради. Звіти райдерж – адміністрації Звіти фіскальних служб Звіти статистики	Виконавчий комітет (секретар виконкому, відділ культури та туризму, старости)	Громадські об'єднання, підприємці ОТГ	Бюджет ОТГ. Спонсорські кошти	2019- 2020 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Стратегічна ціль 4. Формування позитивного образу громади з високим рівнем активності мешканців і управління

Операційна ціль 4.1. Активізація та внутрішня інтеграція громади, забезпечення розвитку партисипативної демократії на місцевому рівні

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
4.1.1. Підтримка та розвиток новоствореної Молодіжної громадської ради та органів молодіжного місцевого самоврядування навчальних закладів (з дотриманням принципів гендерної рівності)	Активна Молодіжна рада громади - 1 шт. Кількість молодіжних ОМС навчальних закладів – 6 шт.	Підвищення громадської активності молоді Внутрішня інтеграція громади	Кількість організацій Кількість членів організацій Кількість проведених ними заходів та кількість запроваджених / реалізованих ініціатив	Звіти молодіжних організацій	Виконавчий комітет (Відділ освіти, молоді і спорту, відділ культури і туризму)	Молодіжна громадська рада Навчальні заклади ОТГ	Бюджет ОТГ. Грантові кошти.	2018-2020 роки
4.1.2. Забезпечення сприятливого середовища для створення і розвитку ГО і ОСН	Заходи, реалізовані в сфері підтримки створення та розвитку ГО і ОСН (не менше 4 шт. щорічно)	Підвищення громадської активності мешканців ОТГ	Кількість організацій Кількість членів організацій Кількість проведених	Дані з державних реєстрів Звіти організацій та органів	Виконавчий комітет (секретар виконкому, секретар ради, старости)	Громадські організації, Органи самоорганізації населення, старости, молодіжна рада	Бюджет ОТГ. Грантові кошти.	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
		Внутрішня інтеграція громади	ними заходів та кількість запроваджених / реалізованих ініціатив Рівень задоволення мешканців	Дослідження умов життя та якості надання публічних послуг				
4.1.3. Запровадити бюджет участі з дотриманням принципів гендерної рівності	Впроваджений бюджет участі - 1 шт.	Підвищення громадської активності мешканців ОТГ Внутрішня інтеграція громади	Наявність положення про бюджет участі Кількість поданих проектних заявок Кількість реалізованих проектів Рівень задоволення мешканців	Рішення про затвердження положення бюджету участі Протоколи засідань конкурсної комісії Звіти конкурсної комісії Інформація з сайту ОТГ Дослідження умов життя та якості надання публічних послуг	Виконавчий комітет (утворена робоча група з питань впровадження бюджету участі та утворена конкурсна комісія розгляду проектів)	Громадські організації, органи самоорганізації населення .	Бюджет ОТГ. Грантові кошти.	2018 рік запровадження 2019-2019-2020 роки - реалізація

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Операційна ціль 4.2. Ефективне управління громадою та підвищення якості надання адміністративних послуг

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
4.2.1. Впровадження системи електронного урядування	Впроваджена система е-врядування – 1 шт.	Покращення якості обслуговування мешканців	Зменшення кількості скарг Підвищення рівня задоволення мешканців від отримання послуг	Дані журналу звернень громадян Результати досліджень	Виконавчий комітет (загальний відділ, старости)	Громадські об'єднання, комунальні заклади ОТГ	Бюджет ОТГ ДФРР Грантові кошти	2019-2021 роки
4.2.2. Розробка та впровадження системи мотивації для молодих (нових) спеціалістів (освіта, культура, лікарі та інш.) (з забезпеченням дотримання принципів гендерної рівності)	Розроблена мотиваційна система - 1 шт.	Залучення молодих (нових) спеціалістів в громаду Покращення якості надання послуг	Кількість молодих (нових) спеціалістів Рівень задоволення мешканців	Рішення ради про затвердження системи мотивації Кадрова статистика структури працевлаштування в ОТГ Результати досліджень	Виконавчий комітет (секретар виконкому, відділ освіти, молоді і спорту, сектор культури та туризму)	КЗОЗ «Центр первинної медико-санітарної допомоги Вовчанського району»	Бюджет ОТГ	Розробка - 2018 рік Впровадження – 2019-2021

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
4.2.3. Забезпечення ефективної роботи структурних підрозділів селищної ради - визначення посадовців відповідальних за комунікацію, проектний менеджмент, господарське забезпечення, за внутрішній фінансовий аудит, за розвиток місцевого бізнесу (з забезпеченням дотримання принципів гендерної рівності)	Всього - 7 осіб Розробка та затвердження Порядку щорічної оцінки працівників ОМС - 1 шт.	Покращення якості надання послуг Створення умов для ефективного розвитку громади	Рівень задоволення мешканців від отримання послуг Зменшення кількості скарг Кількість проектів (проектних заявок) на участь в грантових конкурсах	Результати досліджень Кількість залучених проектів Дані журналу звернень громадян	Виконавчий комітет (секретар виконкому, юридичний відділ, керівники всіх структурних підрозділів селищної ради)	Громадські об'єднання, КП « Салтів - водоканал» інші комунальні установи ОТГ	Бюджет ОТГ	2018 рік
4.2.4. Забезпечення відкритості та прозорості в роботі	Проведено зустрічей голови ради з населенням - не	Покращення якості інформаційних послуг	Кількість проведених зустрічей	Дані протоколів зустрічей	Виконавчий комітет (секретар ради, загальний відділ;	Молодіжна рада, заклади освіти,	Бюджет ОТГ, Грантові кошти	2018-2019 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
селищної ради та її виконавчих органів із застосуванням ІТ технологій	менше - 12 од. кожн. року Видання інформаційного бюлетеню – не менше 4 випусків на рік Придбане обладнання для онлайн транслявання сесійних засідань селищної ради - 1 комплект Розроблено Положення щодо використання веб-сайту - 1 шт.	Створення умов для ефективного розвитку громади Внутрішня інтеграція громади	Кількість осіб які взяли участь у зустрічах Кількість видань інформ. бюлетеню, його наклад Рівень задоволення мешканців від отримання послуг Кількість придбаного обладнання Зменшення кількість скарг	Звіти структурних підрозділів ради Результати досліджень Дані журналу звернень громадян	відділ освіти, молоді і спорту; сектор культури та туризму)	культури, охорони здоров'я, соціального захисту, громадські об'єднання, Фахівці Програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE)		
4.2.5. Організація навчання та підвищення кваліфікації посадових осіб	Кількість посадовців та інших фахівців які підвищують кваліфікацію або пройдуть	Покращення якості надання послуг Створення умов для ефективного розвитку громад	Рівень задоволення мешканців від отримання послуг	Дані кадрового підрозділу про кількість отриманих сертифікатів	Виконавчий комітет (секретар ради, секретар виконкому,начал	Центр розвитку місцевого самоврядування в	Бюджет ОТГ, Грантові кошти	2018-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
селищної ради її виконавчих органів та мешканців громади	навчання - не менше 50 осіб щорічно		Зменшення кількість скарг	Дані журналу вхідної кореспонденції про кількість проведених тренінгів Результати досліджень Дані журналу звернень громадян	ьник загального відділу)	Харківській області, Експерти Програми (DOBRE)		
4.2.6. Удосконалення роботи щодо управління фінансами селищної ради	Розроблений та впроваджений План дій з управління фінансами – 1 шт. Показники, зазначені в плані	Створення умов для ефективного розвитку громади Оптимізація видатків	Зменшення кількість скарг Рівень задоволення мешканців	Дані журналу звернень громадян Результати дослідження Звіти (аналізи) видатків відділу бюджетного забезпечення	Виконавчий комітет (заступники селищного голови, відділ бюджетного забезпечення та бухгалтерського обліку)	Постійна депутатська комісія з питань бюджету. Експерти Програми (DOBRE)	Бюджет ОТГ, Грантові кошти	Розробка 2018 рік Впровадження 2018-2021 роки
4.2.7. Забезпечення надання якісних адміністративних послуг через ЦНАП	Проведено реконструкцію приміщення ЦНАП - 1 шт.	Покращення якості надання та кількості адмінпослуг	Рівень задоволення мешканців Зменшення кількість скарг	Звіт з роботи адміністраторів ЦНАП Звіти з роботи ЦНАП щодо	Виконавчий комітет (тендерний комітет, ЦНАП,	Постійна депутатська комісія з питань бюджету	Бюджет ОТГ, кошти ДФРР, Грантові кошти	Реконструкція та оснащення ЦНАП -

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
	Закуплено оснащення для ЦНАПУ: меблів – 21 шт., обладнання – 14 шт., програмне забезпеч. – не менше 1 шт. Розроблено та впроваджено план дій щодо удосконалення якості послуг – 1 шт. Розроблено інформаційних та технологічних карток на послугу – 101 шт. Утворено віддалених робочих місць – 2 (з забезпеченням дотримання принципів	Скорочення часу надання адмінпослуг Підвищення рівня доступності до адмінпослуг для мешканців віддалених сіл		кількості адмінпослуг для мешканців віддалених сіл за місцем їх отримання Результати соціологічних досліджень Дані журналу звернень громадян	відділ державної реєстрації)	Експерти Програми (GIZ)		2018 -2019 рік Розробка плану – 2018 рік, впровадження – 2019-2021 рр. Утворення віддалених робочих місць - 2019-2021 роки

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації
	гендерної рівності) Отримано доступ до державних реєстрів – 3 шт.							
4.2.8. Створення в ОТГ підрозділу з озеленення, ремонту та утримання комунальних доріг	Розроблене положення – 1 шт. Створений підрозділ – 1 шт.	Покращення умов проживання мешканців Покращення стану дорожньої та навколоторожньої мережі, благоустрою в громаді	Рівень задоволення мешканців щодо проживання в громаді Кількість заходів з озеленення та ремонту доріг	Результати досліджень Звіти про роботу підрозділу	Виконавчий комітет		Бюджет ОТГ, кошти ДФРР, Грантові кошти	Розробка положення про підрозділ – 2018 рік Робота підрозділу – 2019-2021 р.р.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Децентралізація приносить кращі результати та ефективність (DOBRE)

Додаток 1. Діагноз умов місцевого розвитку громади

Додаток 2. Результати соціологічного дослідження умов життя та якості публічних послуг в ОТГ

Додаток 3. Карта ключових стратегічних проєктів, на фінансування яких громада планує подавати заявки в рамках проєкту ДОБРЕ